Elinvoimakeskus

Kuusiokuntien liikenneturvallisuussuunnitelma

Elinvoimakeskuksen julkaisuja 23/2026

ISBN 978-952-398-424-0 (PDF)

18.9.2026

ALAVUS

Ähtäri

KUORTANE

WSP

elinvoimakeskus.fi

Sisällysluettelo

Johdanto 3
Liikkumisen nykytilanne 6
Onnettomuusanalyysi 12
Vuorovaikutus 26
Liikenneturvallisuustyön nykytila 31
Strategiat ja suunnitelmat liikenneturvallisuustyön taustalla 32
Kuntien liikenneturvallisuustyön nykytilanne 38
Liikenneturvallisuuden kehittäminen 42
Liikenneturvallisuustyön kehittämisprosessi 43
Kuusiokuntien liikenneturvallisuusvisio 47
Liikenneturvallisuustyön tavoitteet 50
Liikenneturvallisuustyön painopisteet 58
Liikenneturvallisuustyön toimenpiteet 61
Liikenneturvallisuustyön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi 74
Vaikutusten arviointi 76
Yhteenveto 82

Liite 1. Kyselyjen tulokset.

Elinvoimakeskus

Johdanto

Johdanto

Liikenneturvallisuus on keskeinen osa kestävää ja toimivaa liikennejärjestelmää ja elinympäristöä. Turvallinen liikkuminen tukee arjen sujuvuutta ja vähentää onnettomuuksista aiheutuvia inhimillisiä ja taloudellisia seurauksia.

Tämä liikenneturvallisuussuunnitelma on tehty yhteistyössä Pohjanmaan elinvoimakeskuksen kanssa Etelä-Pohjanmaan maakuntaan Alavudelle, Kuortaneelle ja Ähtäriin, jotka yhdessä muodostavat Kuusiokuntien seutukunnan. Työn tavoitteena on ollut tunnistaa tarkastelualueen keskeiset riskikohteet ja kehittämistarpeet sekä esittää toimenpiteitä liikenne-turvallisuuden parantamiseksi. Suunnitelma perustuu analyysiin onnettomuustiedoista, nykytilasta sekä vuorovaikutuksesta saadusta palautteesta, joita on täydennetty maastokäynnillä tehdyin havainnoin. Työssä on huomioitu myös alueelle laaditut kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelmat.

Työn laadintaa on ohjannut Kuusiokunnista nimetty työryhmä ja Pohjanmaan Elinvoimakeskus. Työn ohjaamiseen on lisäksi osallistunut Marko Nieminen Liikenneturvasta sekä Jani Palomäki Etelä-Pohjanmaan liitosta. Työn aikana tehtiin yhteistyötä poliisin edustajan, Anu Reunan, kanssa.

Työ on laadittu konsulttityönä WSP Finland Oy:ssä, jossa projektipäällikkönä toimi Katja Lindroos. Työhön osallistuivat liikenneturvallisuuden asiantuntijat Kirsi Venho ja Minna Sirkiä sekä nuorempi suunnittelija Jaakko Salminen.

Kuusiokuntien sijainti (Open Street Map, muokattu).

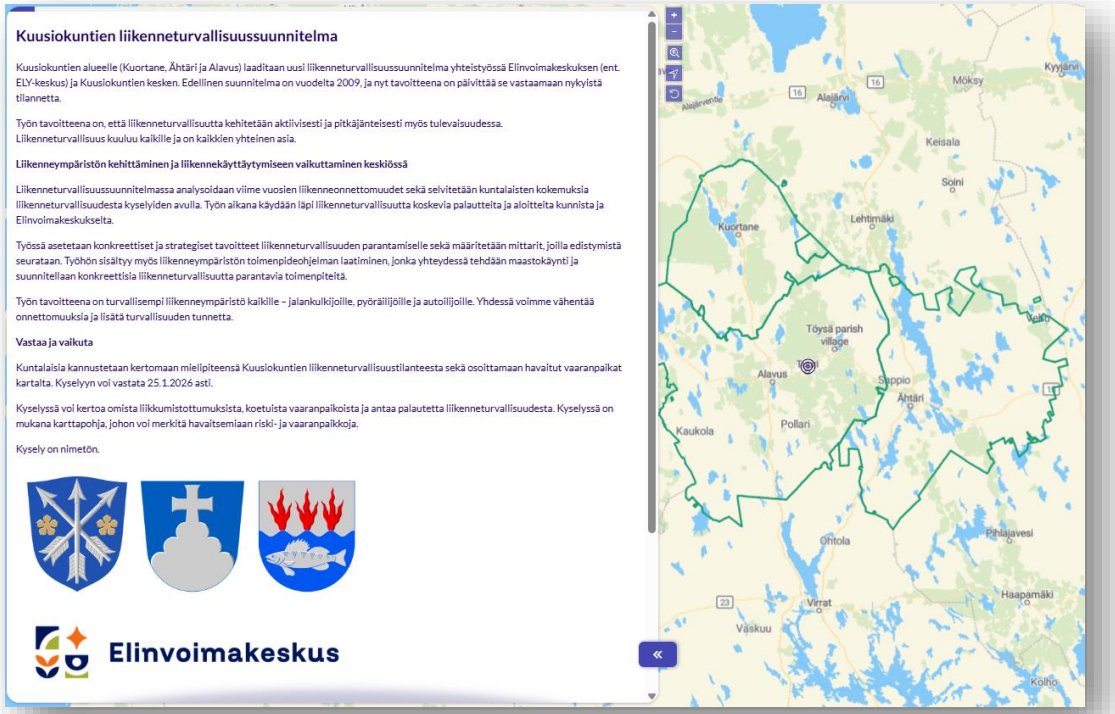
Työn aikainen vuorovaikutus

Liikenneturvallisuussuunnitelman aikana toteutettiin aktiivista vuorovaikutusta sekä kuntien edustajien, poliisin edustajan että kuntalaisten kanssa.

Kuntien ja poliisin edustajia haastateltiin liikenneturvallisuuden nykytilasta sekä nykyisestä liikenneturvallisuustyöstä ja tunnistettiin yhdessä kehittämiskohteita. Tämän lisäksi kuntien päiväkotien ja koulujen edustajille laadittiin kysely, jossa vastaajat kertoivat oman päiväkotinsa tai koulunsa liikenneturvallisuustilanteesta sekä saattoliikenteessä että alueen läheisyydessä ja toteutettavasta liikennekasvatuksesta.

Kuntien asukkaat, opiskelijat ja koululaiset saivat mahdollisuuden vastata verkkokyselyyn. Kyselyssä sai tuoda esiin oman näkemyksensä muun muassa kunnan liikenneturvallisuustilanteesta, koetusta turvallisuudesta sekä tunnistetuista vaaranpaikoista.

Työn aikaista vuorovaikutusta kuvataan tämän työn kappaleessa Vuorovaikutus. Koululais-, opiskelija- ja kuntalaiskyselyn tulokset ovat tarkemmin *liitteessä 1. Kyselyjen tulokset*.

Kyselyn etusivu Maptionnairesta.

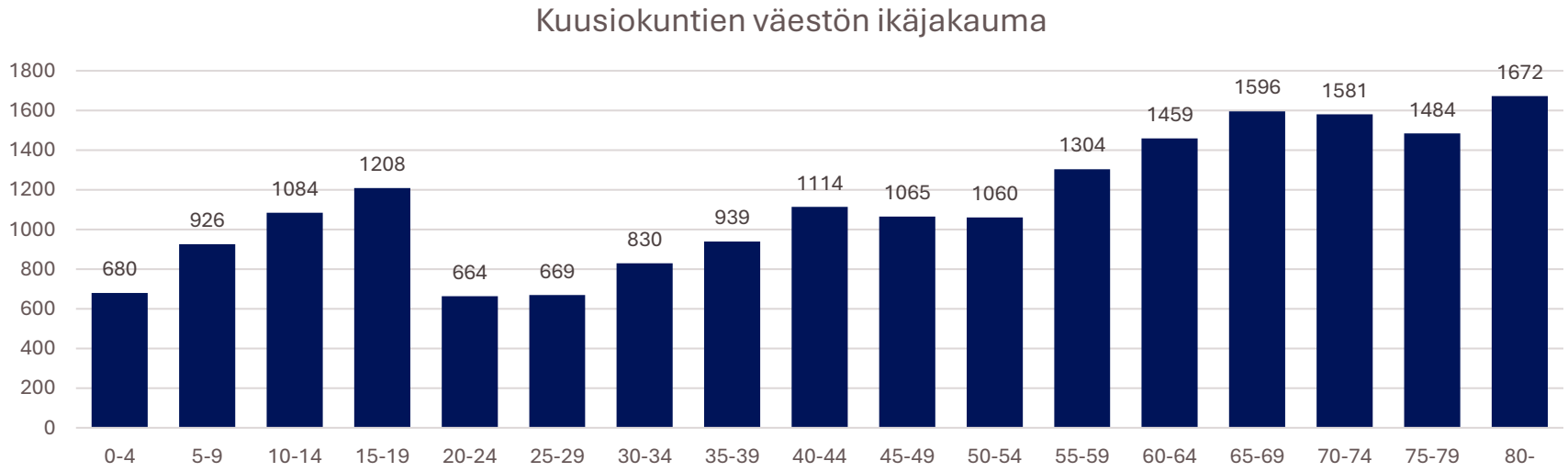
Elinvoimakeskus

Liikkumisen nykytilanne

Tarkastelualue ja väestö

Tarkastelualue kattaa Kuusiokuntien seutukunnan, johon kuuluu Alavuden ja Ähtärin kaupunki sekä Kuortaneen kunta. Kuusiokuntien alueella on asukkaita yhteensä 19 335; Alavudella 10 780, Kuortaneella 3335 ja Ähtärissä 5220 (Tilastokeskus, 2024).

Kuusiokuntien alueella on yhteensä 14 074 liikennekäytössä olevaa henkilö- ja pakettiautoa eli 0,73 autoa per asukas. Koko Etelä-Pohjanmaan maakunnan keskiarvo on noin 0,70. Alavudella autonomistusaste on 0,72, Kuortaneella 0,77 ja Ähtärissä 0,72. (Traficom, 2025). Kuusiokunnissa on mopoja 645 kpl ja mopoautoja 34 kpl; Alavudella 396 kpl, Kuortaneella 151 kpl ja Ähtärissä 132 kpl.

Kuusiokuntien väestön ikäjakauma.

Liikenneverkko

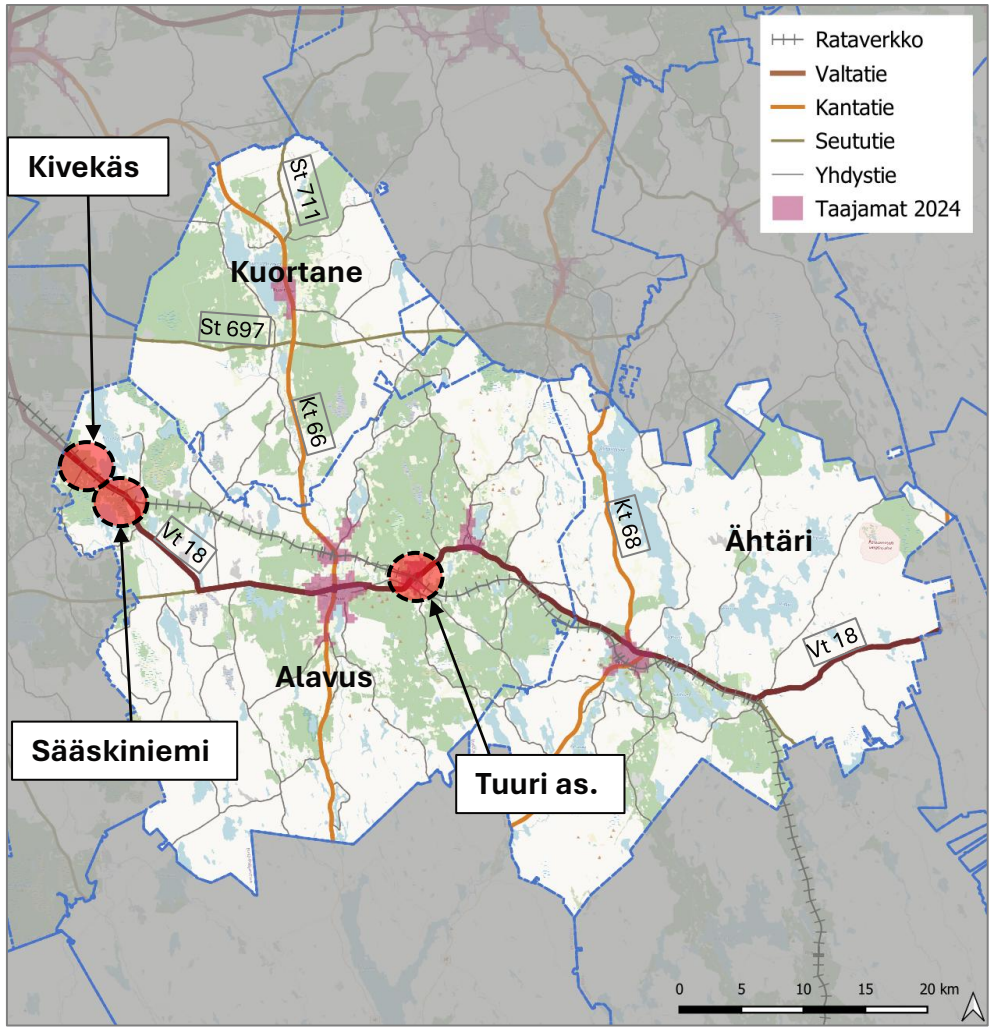
Maantiet

Tarkastelualueen läpi kulkee useita maanteitä. Alueen merkittävimmät maantiet ovat itä-länsisuunnassa Ähtärin ja Alavuden kautta kulkeva valtatie 18, sekä etelä-pohjoissuunnassa kulkevat kantatiet 66 ja 68. Kantatie 66 kulkee Alavuden ja Kuortaneen läpi ja kantatie 68 Ähtärin läpi. Tarkastelualueen pohjoisosissa Kuortaneella kulkee lisäksi itä-länsisuunnassa seututie 697 sekä pohjoisosassa seututie 711.

Rata

Tarkastelualueella kulkee Haapamäki—Seinäjoki-rataosuus, joka halkoo Ähtärin ja Alavuden kunnat. Rataosuus mukailee tarkastelualueella valtatietä 18, ja risteää sen kanssa kolme kertaa (Tuuri as., Sääskiniemi, Kivekäs).

Väylävirastossa käynnissä olevan tasoristeysohjelman jälkeen Ähtäriin jää yhteensä 10 tasoristeystä, joista 6 on vartioimattomia. Alavudelle tasoristeysohjelman jälkeen jää 28 tasoristeystä, joista 21 on vartioimattomia.

Kuusiokuntien liikenneverkko, jossa valtatien 18 kanssa risteävät tasoristeykset Tuuri as, Sääskiniemi ja Kivekäs korostettuna.

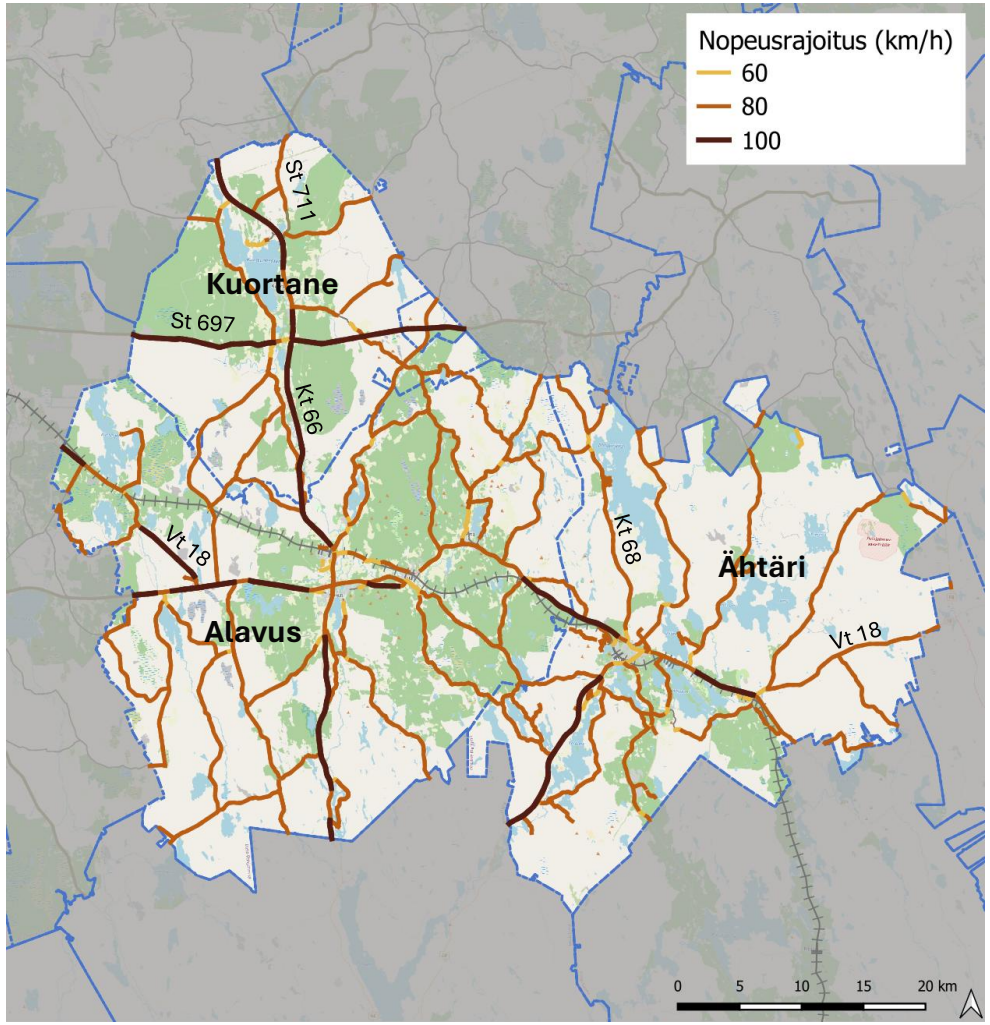
Nopeusrajoitukset

Valtatien 18 nopeusrajoitus vaihtelee tarkastelualueella pääosin 80-100 km/h välillä. Tuurin taajaman kohdalla nopeusrajoitus on 50 km/h ja Ähtärin taajaman kohdalla 60 km/h, jonka lisäksi alempi nopeusrajoitus on muutamalla muulla yksittäisellä maantiejaksolla.

Tasoristeyksien kohdalla nopeusrajoitus on Tuurissa 50 km/h, Sydänmaalla Sääskiniemen tasoristeyksen kohdalla 60 km/h ja Kivekkään tasoristeyksen kohdalla 40 km/h.

Kantatien 66 nopeusrajoitus on tarkastelualueella pääosin 100 km/h laskien ajoittain taajama- tai liittymäalueilla 60-80 km/h. Kantatien 68 nopeusrajoitus on Ähtärin eteläpuolella pääosin 100 km/h ja pohjoispuolella 80 km/h, laskien taajamissa 60 km/h. Seututien 697 nopeusrajoitus on tarkastelualueella lähes kokomatkalla 100 km/h. Mäyryn kylässä Kuortaneen keskustaajaman eteläpuolella nopeusrajoitus laskee nopeuteen 60-80 km/h.

Viereisessä kuvassa on esitetty suurimmat nopeusrajoitukset tarkastelualueella. Kuntien taajamissa nopeusrajoitukset ovat pääasiassa 30-50 km/h.

Kuusiokuntien nopeusrajoitukset.

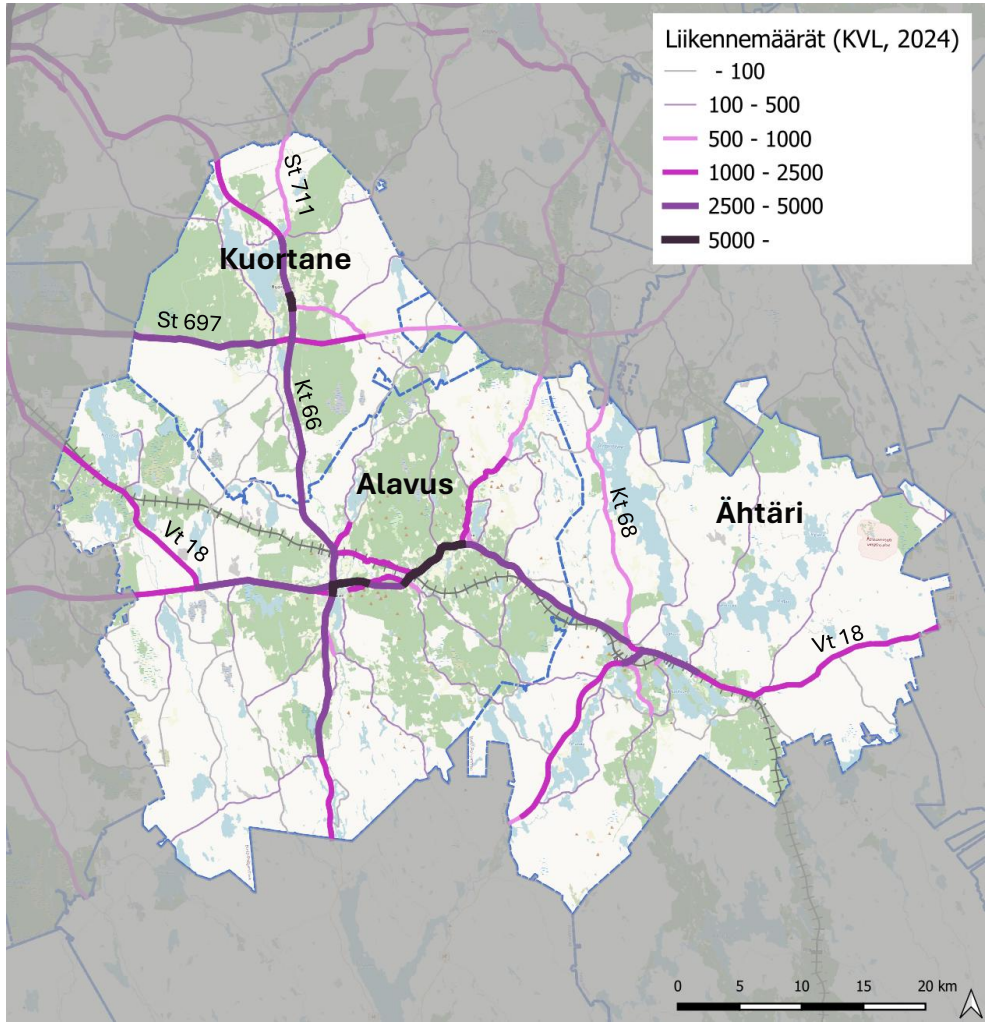
Liikennemäärät

Valtatien 18 liikennemäärät vaihtelevat noin 1200 ja 5300 ajoneuvon välillä vuorokaudessa. Vilkasliikenteisin osuus on Alavuden taajamassa. Matalin liikennemäärä on Ähtärin itäpuolella. Raskaan liikenteen osuus vaihtelee noin 5-10 % välillä.

Kantatien 66 liikennemäärä on korkeimmillaan Kuortaneen taajamassa, jossa vuorokauden liikennemäärä on noin 6300 ajoneuvoa vuorokaudessa. Matalimmat liikennemäärät sijoittuvat tarkastelualueen pohjoisimpaan osaan, jossa liikennemäärä on noin 1300 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus vaihtelee noin 6-12 % välillä, ollen suurin Alavuden asemanseudun pohjoispuolella.

Kantatien 68 korkeimmat liikennemäärät ovat Ähtärin taajamassa, jossa liikennemäärä on noin 3000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kantatien matalimmat liikennemäärät ovat tarkastelualueen pohjoisosassa, jossa liikennemäärä on noin 600 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus vaihtelee noin 4-10 % välillä.

Seututien 697 liikennemäärä on korkeimmillaan tarkastelualueen länsiosassa, jossa liikennemäärät ovat noin 2600 ajoneuvoa vuorokaudessa. Seututien matalimmat liikennemäärät ovat Kuortaneen itäosassa, jossa liikennemäärä on noin 800 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus vaihtelee noin 8-14 % välillä.

Kuusiokuntien liikennemäärät.

Koulut ja liikenneturvallisuus

Kuusiokuntien alueella on yhteensä 14 perusopetuksen koulua. Alavudella kouluja on 9, Kuortaneella 3 ja Ähtärissä 2. Lisäksi jokaisessa kunnassa on lukio ja Alavudella ja Ähtärissä myös ammattiopistot. Koulujen sijainnit on esitetty viereisessä kuvassa.

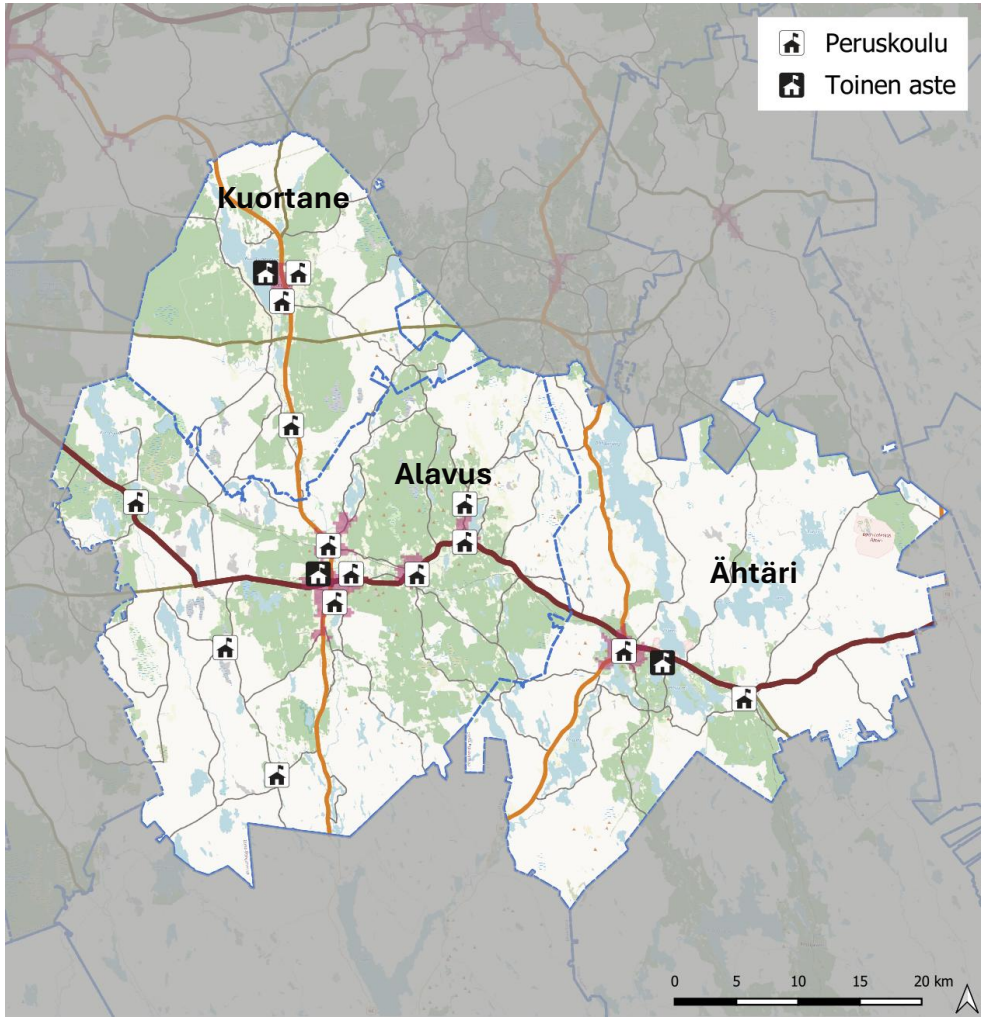
Liikenneturvallisuussuunnitelman yhteydessä tehtiin kyselyt koululaisille ja toisen asteen opiskelijoille sekä oppilaitosten edustajille tammikuussa 2026.

Kyselyiden tulosten perusteella koululaiset taittavat koulumatkat pääsääntöisesti kävellen tai pyörällä, ja koulumatkat koetaan suurimman osan mielestä turvalliseksi. Koulujen piha-alueet ja ympäristöt koettiin myös pääosin turvallisena.

Toisen asteen opiskelijat taittavat koulumatkat moottoriajoneuvolla, ja valtaosa pitää koulumatkaansa turvallisena. Oppilaitosten piha-alueet ja ympäristöt puolestaan koettiin turvattomana, mikä korostuu erityisesti koulujen alkamis- ja päättymisajankohtiin.

Oppilaitosten edustajien mukaan liikenneturvallisuuteen liittyviä vaaratilanteita on havaittu koulujen alueella sekä koulumatkoilla. Vaaratilanteet ovat liittyneet niin ajokäyttäytymiseen kuin myös rakennettuun infrastruktuuriin.

Kyselyiden tuloksia esitetään tarkemmin raportin luvussa Vuorovaikutus sekä liitteessä 1.

Kuusiokuntien peruskoulut ja toisen asteen oppilaitokset.

Onnettomuusanalyysi

Henkilövahinko-onnettomuudet 2021-2025

Elinvoimakeskus

Henkilövahinko-onnettomuuksien kehitys

Tilastokeskus tilastoi vuosittain poliisin tietoon tulleet liikenne-onnettomuudet eli sellaiset onnettomuudet, joissa poliisi on käynyt tapahtumapaikalla. Virallisen tilaston ulkopuolelle jäävät onnettomuudet, joissa poliisi ei käy paikalla. Virallisen tilaston lisäksi Tilastokeskus tilastoi tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneiden määrän Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hoitoilmoitusrekisterin tietoihin perustuen. Myös Onnettomuustietoinstituutti (OTI), Pelastuslaitos sekä Riistakeskus keräävät liikenneonnettomuustietoja. Tässä onnettomuusanalyysissä on tarkasteltu Tilastokeskuksen virallisia onnettomuustilastoja sekä soveltuvilta osin Riistakeskuksen onnettomuusaineistoa.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana henkilövahinko-onnettomuuksien määrä on Kuusiokuntien alueella ollut pääasiassa laskusuunnassa. Onnettomuuksien määrä on laskenut vuoden 2018 jälkeen ja pysynyt sen jälkeen aiempia vuosia matalammalla tasolla.

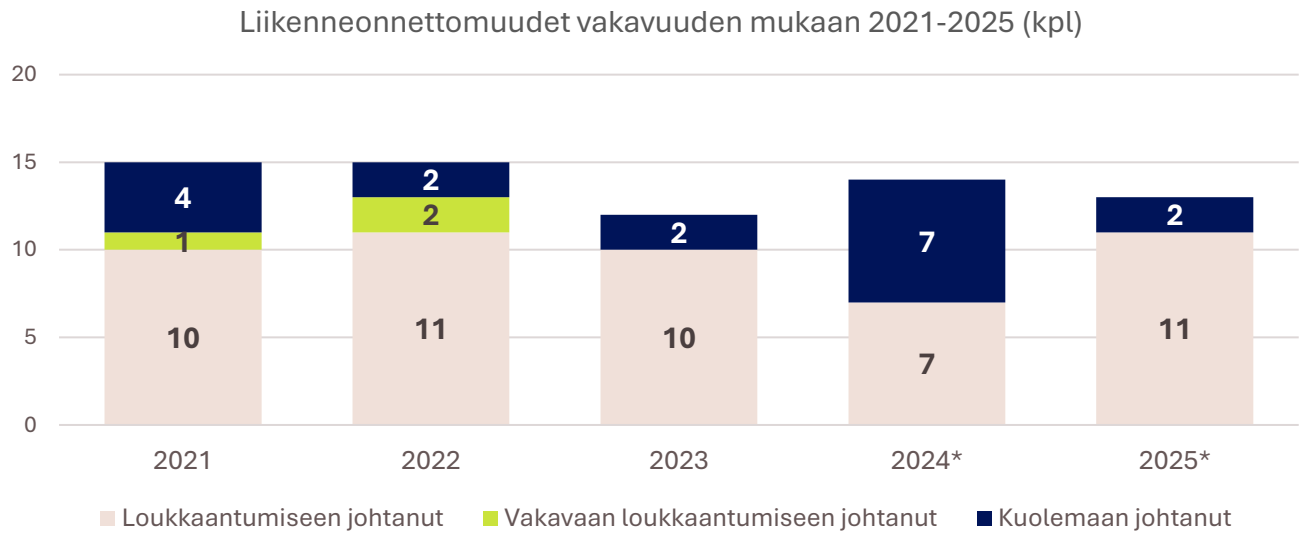
Liikenneonnettomuuksien määrä on jossain määrin verrannollinen liikennesuoritteeseen sekä poliisin liikenteen valvontaan varattuun budjettiin, jolloin se ei suoraan viesti pelkästään liikenteen turvallisuustilanteesta. Erityisesti pienissä kunnissa henkilövahinko-onnettomuuksien vuosittaiset määrät voivat vaihdella huomattavasti, minkä vuoksi pitkän aikavälin kehityssuunta antaa turvallisuustilanteesta luotettavamman kuvan.

Liikenneonnettomuudet

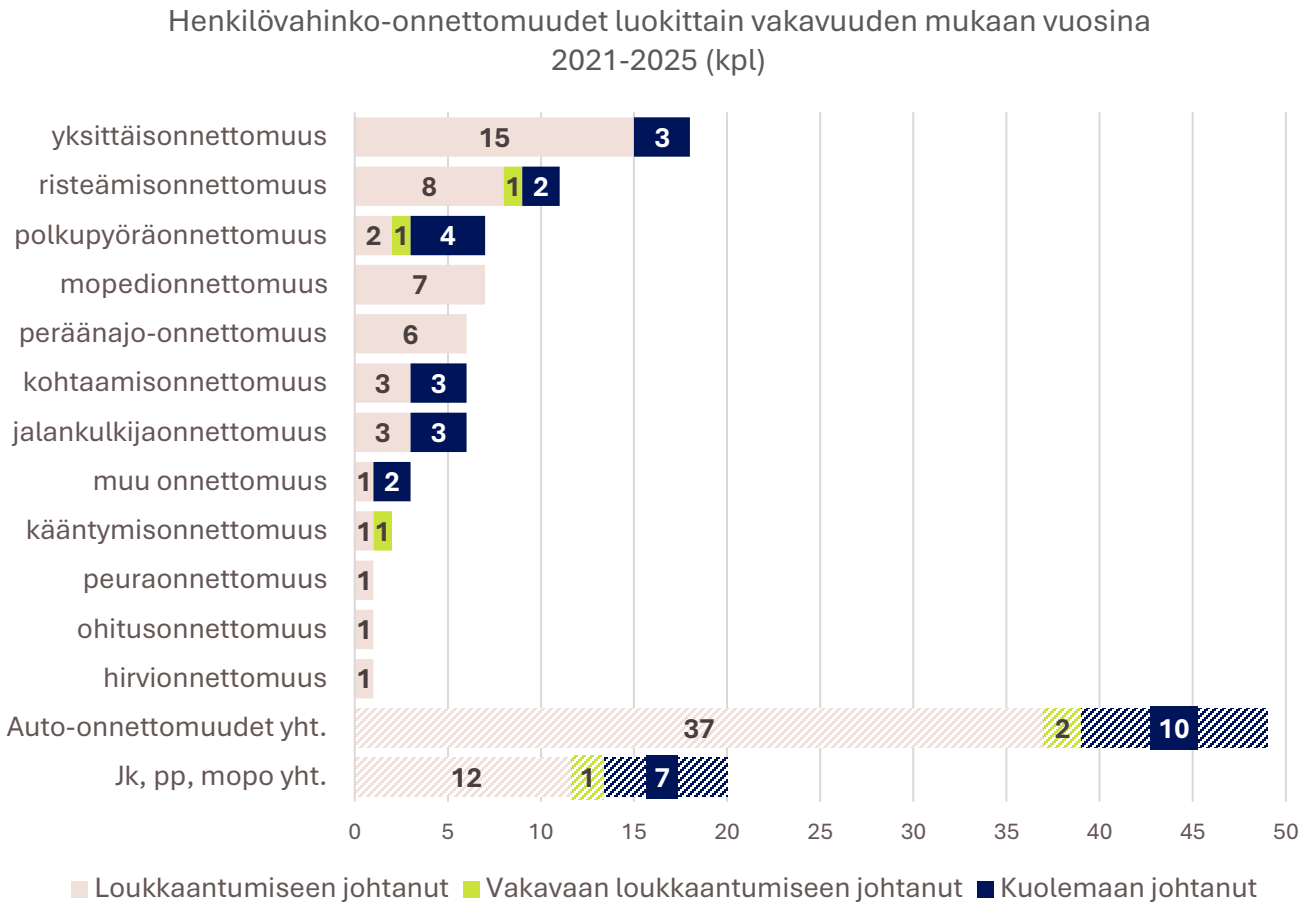
Vuosien 2021-2025 aikana tapahtui 69 poliisin tietoon tullutta henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Onnettomuuksissa loukkaantui yhteensä 52 henkilöä, joista 3 loukkaantui vakavasti. Onnettomuuksissa kuoli yhteensä 17 henkilöä.

Liikenneonnettomuuksien määrä on vuosien 2021-2025 pysynyt suhteellisen tasaisena, ja viime vuosina vakavia loukkaantumisia ei onnettomuuksissa ole tapahtunut. Kuolemaan johtaneita liikenneonnettomuuksia on tapahtunut vuosittain, ja vuoden 2024 liikenneonnettomuuksissa kuolleiden määrä on huomattava.

2024 ja 2025* ennakkotietona vakavien loukkaantumisten osalta.*

Onnettomuudet vakavuuden ja tyypin mukaan

Vuosien 2021-2025 aikana tapahtuneista onnettomuuksista suurin osa oli auto-onnettomuuksia. Auto-onnettomuuksista loukkaantumiseen johti 39 onnettomuutta, joista 2 johti vakavaan loukkaantumiseen. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia oli yhteensä 10.

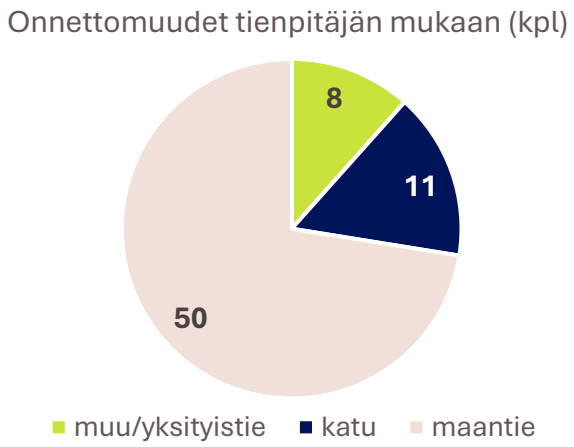
Jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja mopoilijoiden onnettomuuksia tapahtui yhteensä 13. Näistä yksi johti vakavaan loukkaantumiseen ja seitsemän kuolemaan.

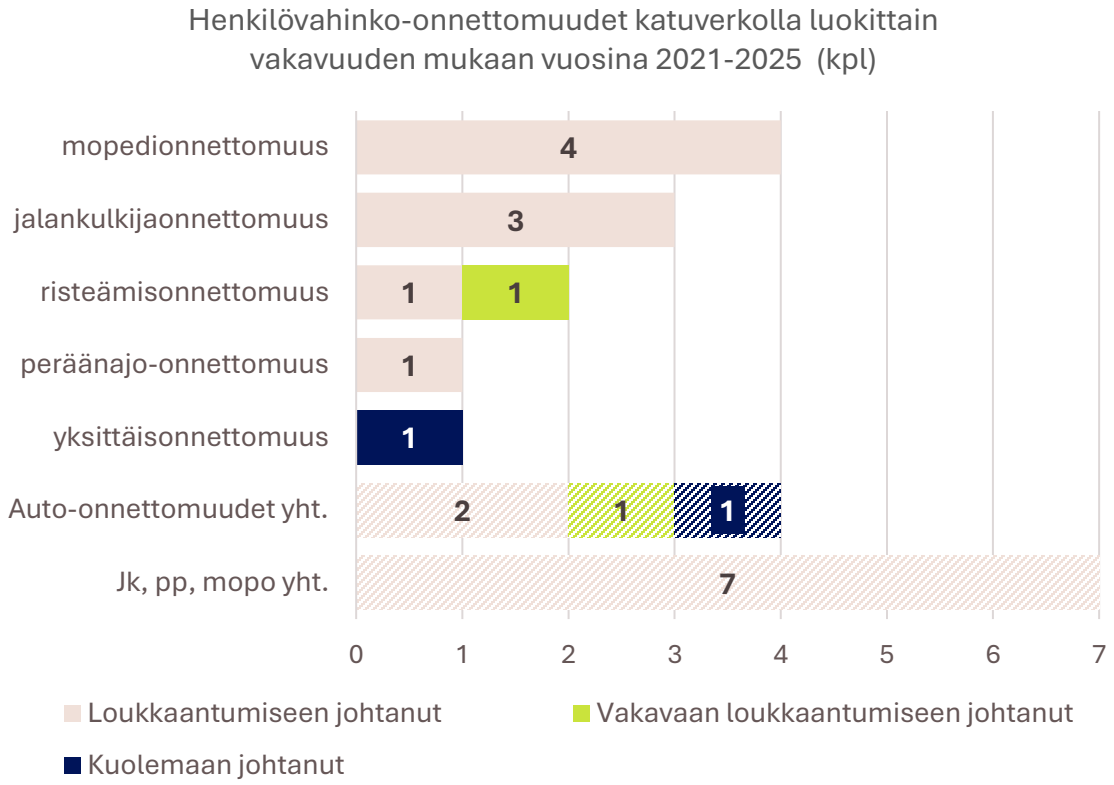
Yleisin henkilövahinko-onnettomuustyyppi oli yksittäisonnettomuus, jossa mukana on vain yksi osallinen. Seuraavaksi yleisimmät onnettomuustyypit olivat risteämis-, polkupyörä- sekä mopedionnettomuuksia.

Yksittäisissä onnettomuustyypeissä eniten kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtui polkupyöräonnettomuuksissa (4 kpl).

Katuverkon onnettomuudet

Vuosien 2021-2025 aikana katuverkolla tapahtui yhteensä 11 onnettomuutta, joista 10 johti loukkaantumiseen ja 1 kuolemaan. Yleisin onnettomuustyyppi oli mopedionnettomuus ja toiseksi yleisin jalankulkijaonnettomuus. Katuverkon onnettomuuksista viisi tapahtui 50 km/h ja kuusi 40 km/h nopeusrajoitusalueella.

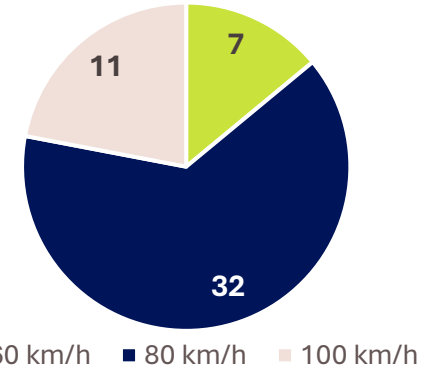

Maantieverkon onnettomuudet

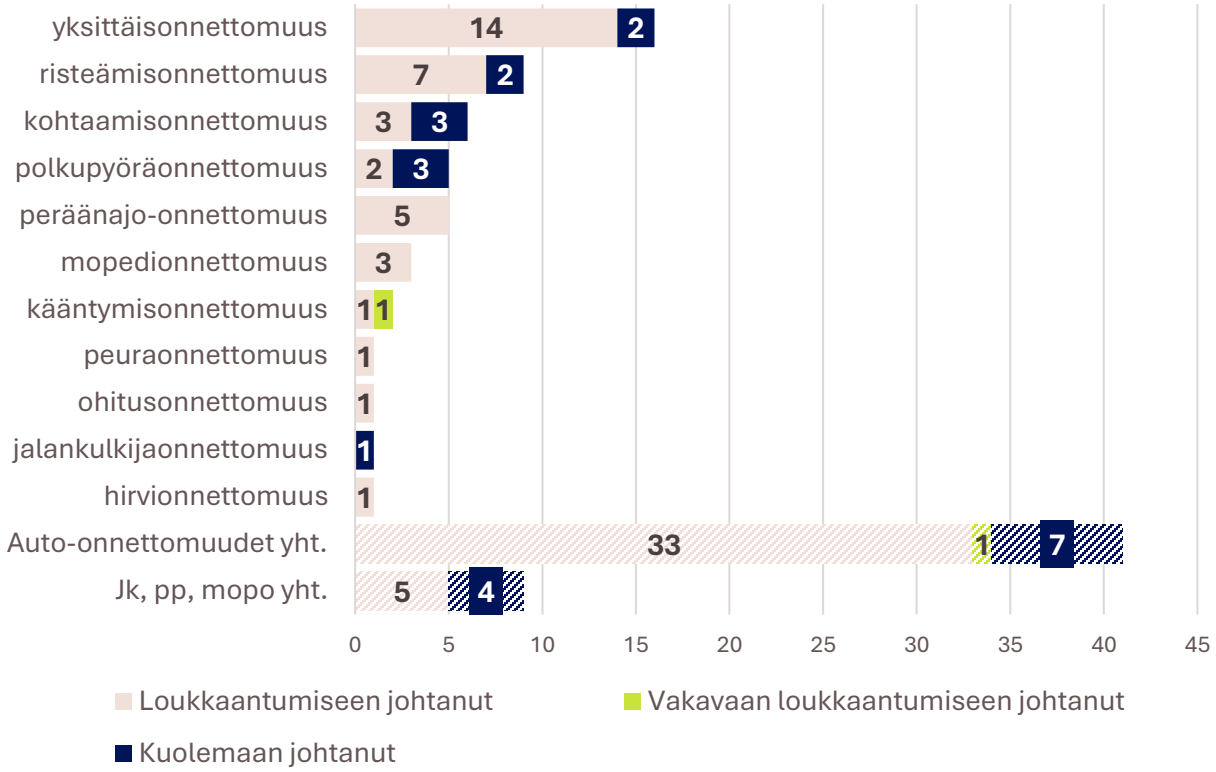
Vuosien 2021-2025 aikana maantieverkolla tapahtui yhteensä 39 loukkaantumiseen ja 11 kuolemaan johtanutta onnettomuutta. Yleisimmät olivat yksittäisonnettomuudet ja risteämisonnettomuudet.

Onnettomuudet painottuivat selvästi 100 km/h nopeusrajoitusalueille, joilla tapahtui yli puolet maantieverkon henkilövahinko-onnettomuuksista.

Onnettomuudet nopeusrajoituksen mukaan maantieverkolla (kpl)

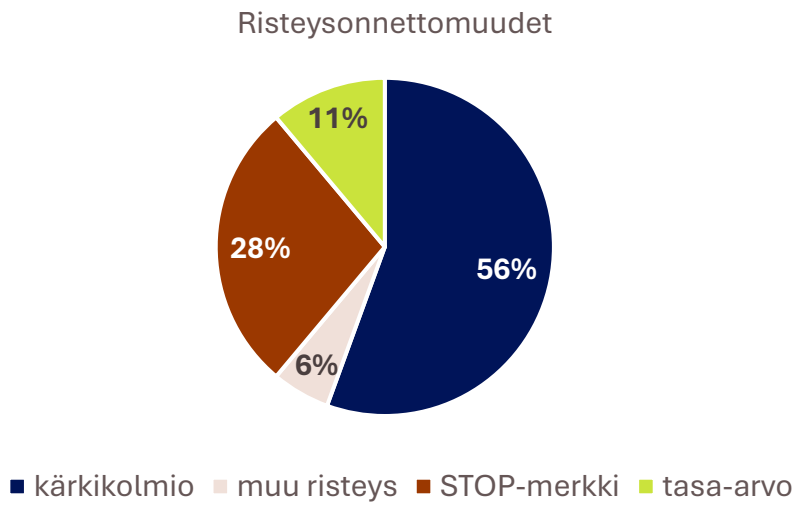
Henkilövahinko-onnettomuudet maantieverkolla luokittain vakavuuden mukaan vuosina 2021-2025 (kpl)

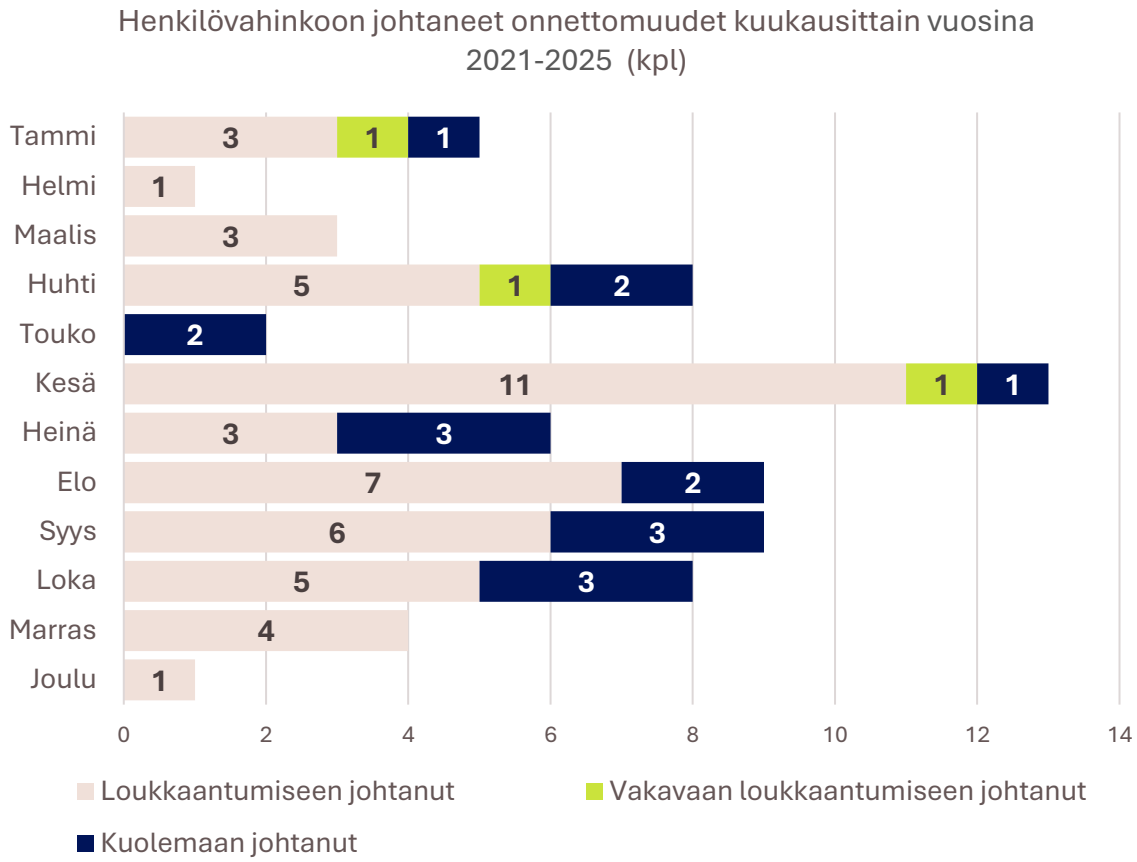

Onnettomuuksien aika ja paikka

Onnettomuuksia tapahtui eniten kesäkuussa ja vähiten helmi- ja joulukuussa.

74 % kaikista henkilövahinko-onnettomuuksista tapahtui linjaosuuksilla. Risteyksissä tapahtuneista onnettomuuksista yli puolet tapahtui kärkikolmiolla osoitetuissa liittymissä

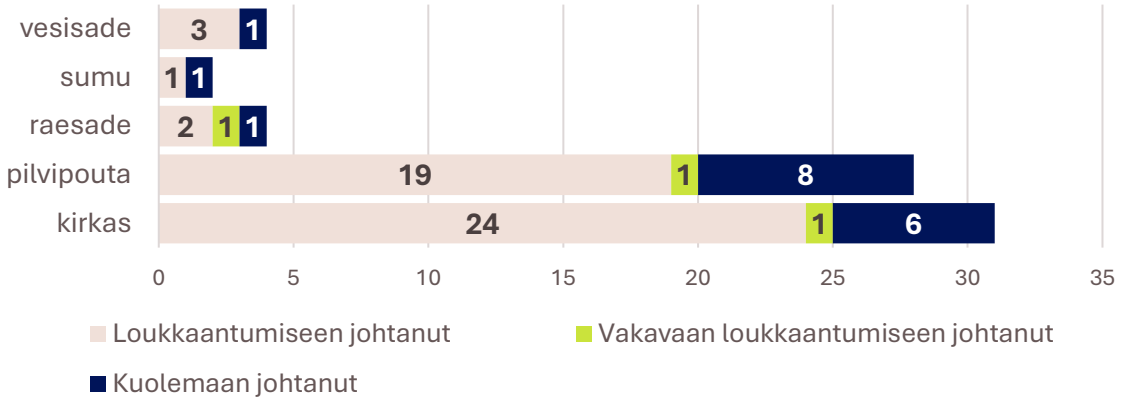

Onnettomuuksien olosuhteet

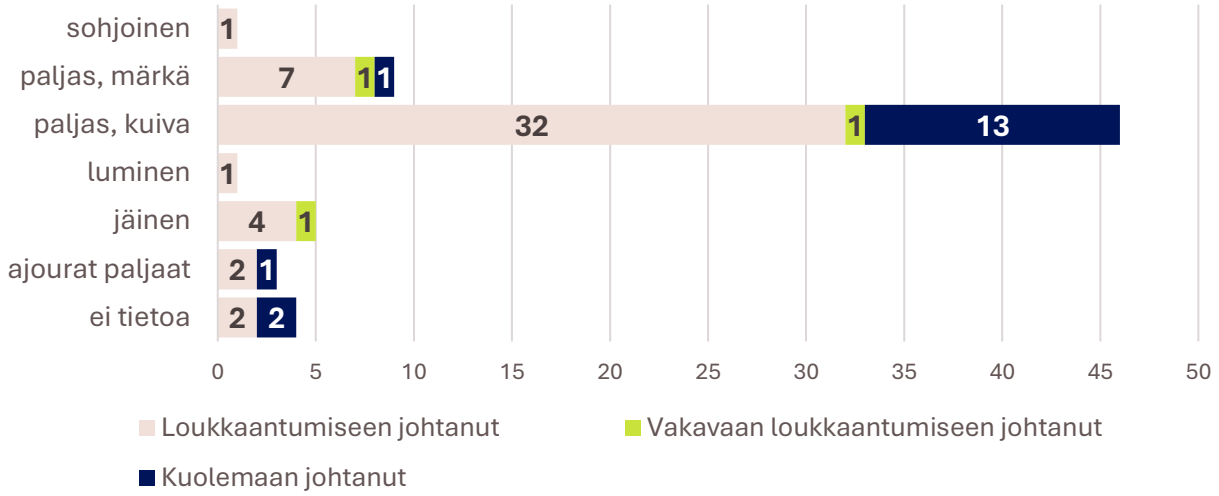
Vuosien 2021-2025 tapahtuneista onnettomuuksista suurin osa tapahtui kirkkaalla tai pilvipoutaisella säällä. Vesi- ja raesateella sekä sumuisissa sääolosuhteissa tapahtui yksittäisiä onnettomuuksia.

Onnettomuudet painottuivat paljaalle ja kuivalle väylän pinnalle, mutta niitä tapahtui myös märällä tienpinnalla. Onnettomuuksia sattui myös talvisissa olosuhteissa sohjoisella, lumisella ja jäisellä väylän pinnalla.

Onnettomuudet sääolosuhteittain vuosina 2021-2025 (kpl)

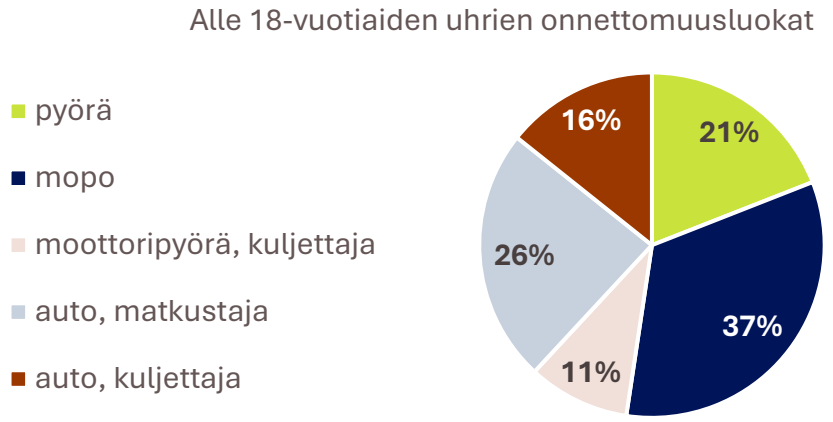
Onnettomuudet väylän pinnan mukaan vuosina 2021-2025 (kpl)

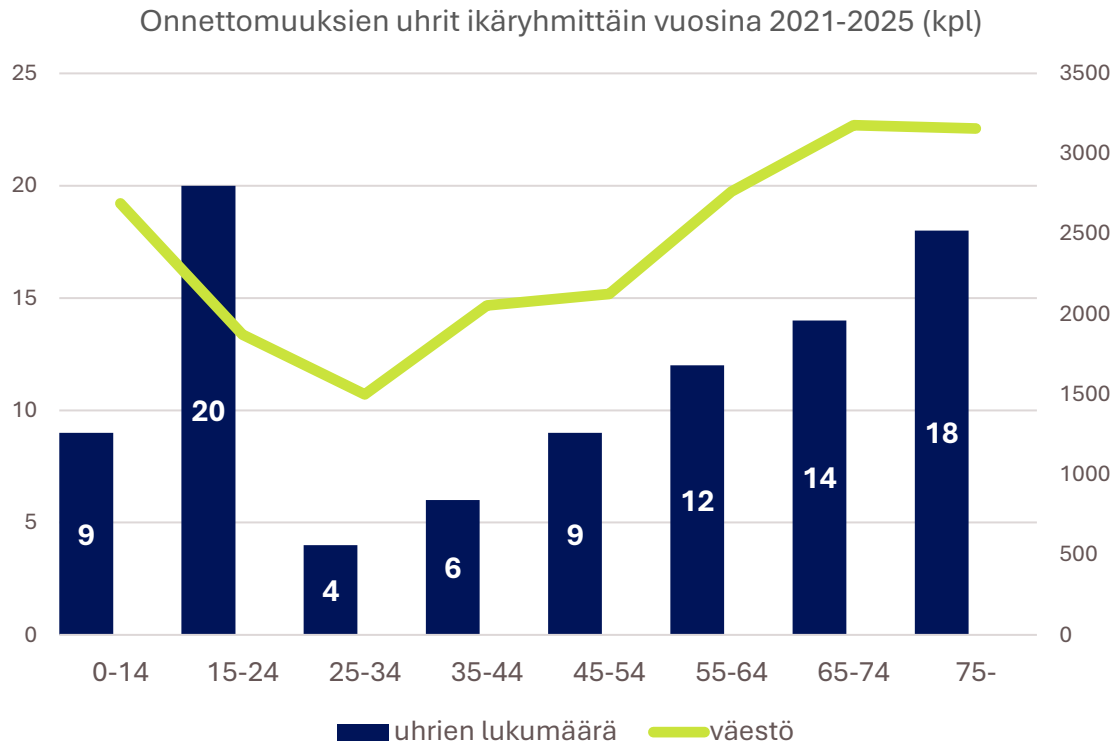

Uhrit ikäryhmittäin

Onnettomuuksien uhreja oli eniten nuorten joukossa 15-24-vuotiaiden ikäryhmässä. Ikäryhmässä oli yhteensä 20 onnettomuuden uhria. Onnettomuusuhreista 9 henkilöä oli autonkuljettajia ja 6 oli mopoilijoita. Toinen korostuva ikäryhmä on yli 75-vuotiaat, joiden osuus onnettomuuksien uhreista oli 18 henkilöä. Tämä ikäryhmä on myös väestöllisesti suurin. Tämän ikäryhmän onnettomuusuhreista suurin osa, 12 henkilöä, oli henkilöauton tai pakettiauton kuljettajia.

Alle 18-vuotiaiden onnettomuuksien uhreja oli yhteensä 21, joista yksi menehtyi. Ikäryhmässä korostuivat erityisesti mopedionnettomuudet, joita oli seitsemän.

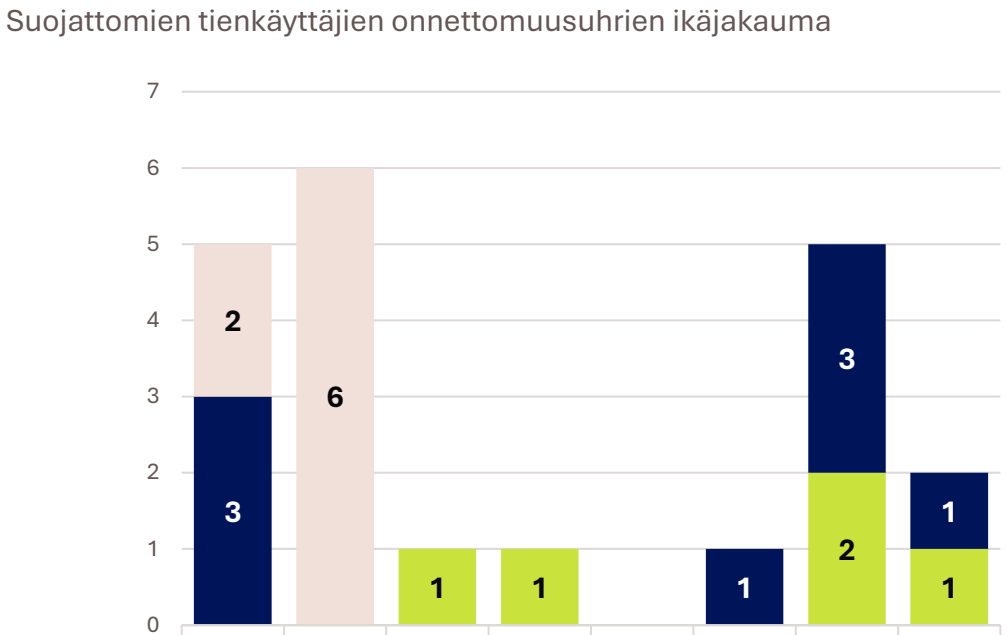
Jalankulkija-, pyöräily-, ja mopedionnettomuudet

Kaikista onnettomuuksien uhreista suojattomia tienkäyttäjiä oli 21 henkilöä. Suojattomilla tienkäyttäjillä tarkoitetaan jalankulkijoita, pyöräilijöitä ja mopoilijoilta. Suojattomiin tienkäyttäjiin kohdistuneissa onnettomuuksissa kuoli 7 henkilöä ja loukkaantui 14 henkilöä.

Suojattomien tienkäyttäjien onnettomuuksissa osallisia oli eniten ikäluokissa 15-24-, 0-14- ja 65-75-vuotiaat. 15-24-vuotiaiden ikäluokassa ainoa onnettomuustyyppi oli mopedionnettomuus ja uhreja oli 6 henkilöä.

Kuolemaan johtaneissa polkupyöräonnettomuuksissa 4 henkilö kuoli ja jalankulun onnettomuuksissa kuoli 3 henkilöä.

Jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja mopoilijoiden onnettomuuksia ei aina ilmoiteta poliisille, minkä vuoksi niiden todellinen määrä on todennäköisesti tilastoissa esitettyä suurempi.

	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-
Mopedionnettomuus	2	6	0	0	0	0	0	0
Polkupyöräonnettomuus	3	0	0	0	0	1	3	1
Jalankulkijaonnettomuus	0	0	1	1	0	0	2	1

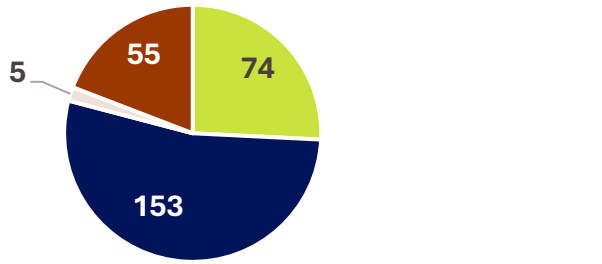
Riistaonnettomuudet

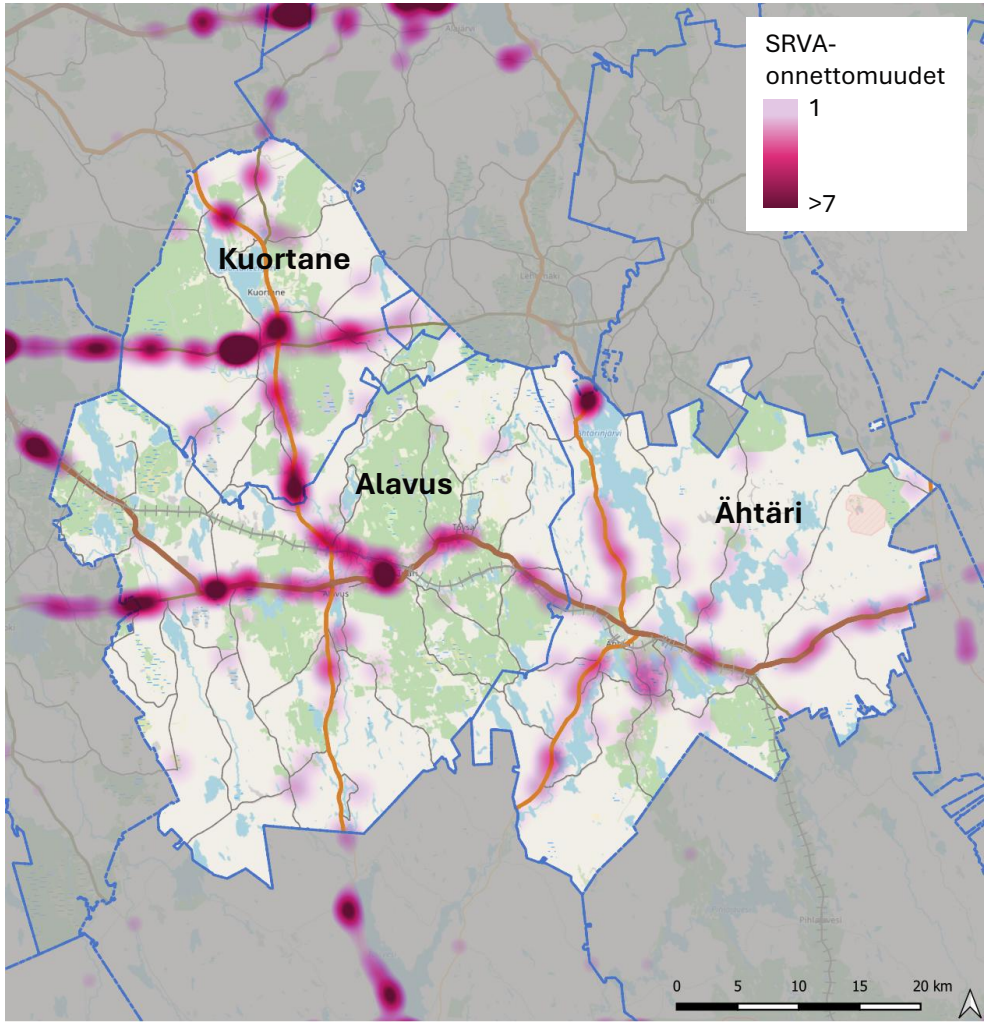
Riistaonnettomuusaineistoa ylläpitää Suomen riistakeskus ja se perustuu ilmoitettuihin onnettomuuksiin hirvieläimen, villisian tai suurpedon kanssa.

Tarkastelualueella tapahtui yhteensä 287 riistaonnettomuutta vuosina 2020-2024. Yleisin onnettomuustyyppi oli metsäkaurisonnettomuus. Onnettomuuksien vakavuudesta ei ole tietoa saatavilla.

Merkittäviä riistaonnettomuuskasaumia oli Kuortaneen länsipuolella seututiellä 697, Ähtärin pohjoisosissa kantatiellä 68, sekä valtatiellä 18 Tuurin ja Alavuden välillä ja Alavuden länsipuolella.

Riistaonnettomuuksien eläinlajit (kpl)

Kuusiokuntien alueella tapahtuneet SRVA-onnettomuudet (suurriistavirka-apuun liittyvät onnettomuudet).

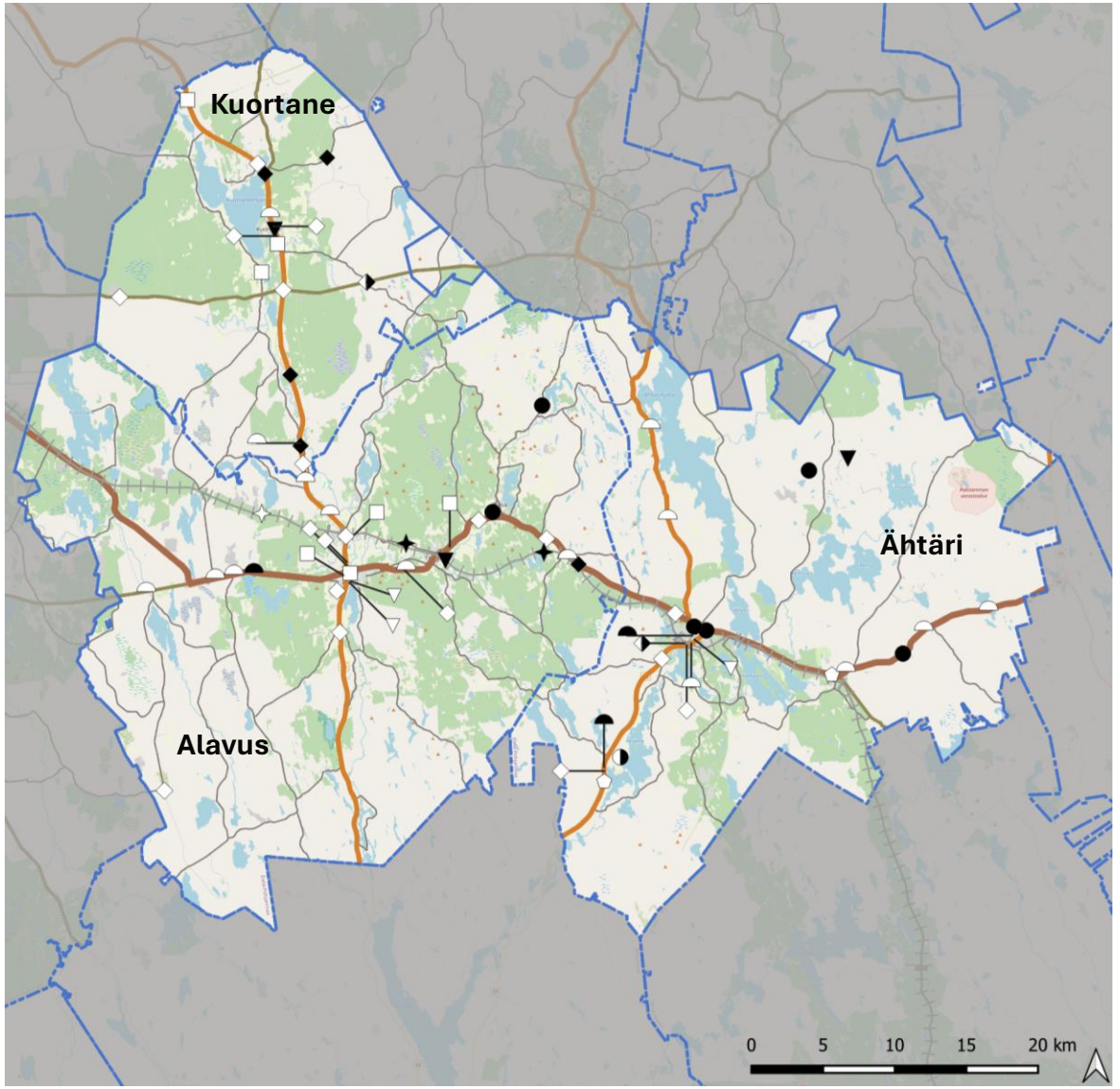
Onnettomuuskartat

Tarkastelualueen onnettomuudet kasautuvat hieman enemmän taajamiin, mikä on odotettua, sillä siellä myös liikenne on vilkkaampaa. Myös valtatiellä 18 sekä kantateillä 66 ja 68 on sattunut onnettomuuksia.

Seuraavalla dialla esitetään tarkemmin tapahtuneet onnettomuudet keskustojen alueella.

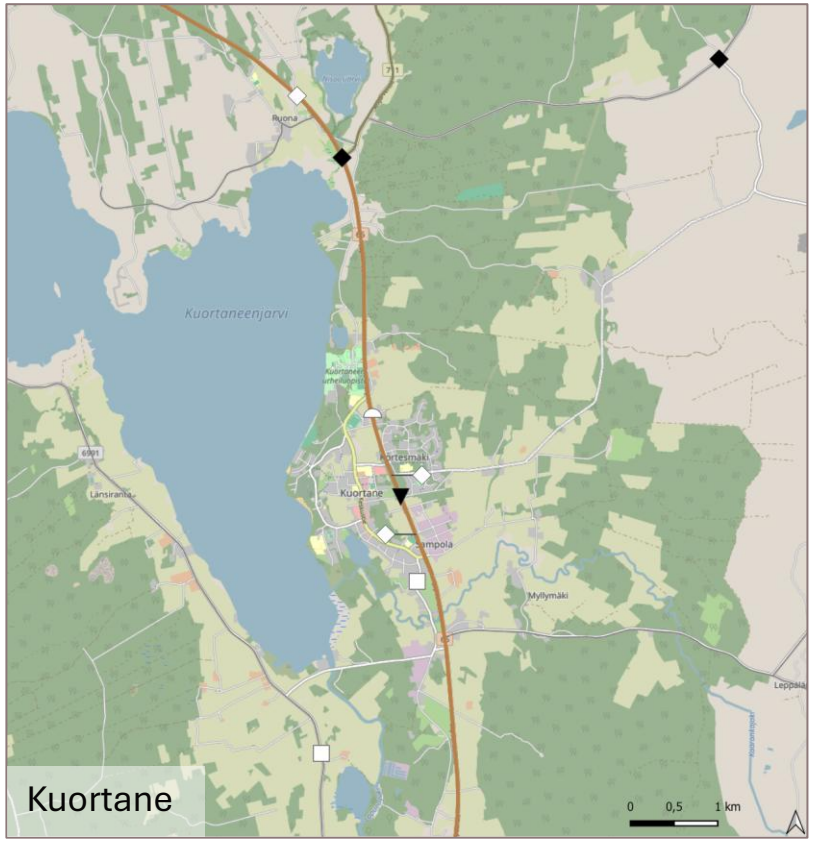
	Loukkaantumiseen johtanut	Vakavaan loukkaantumiseen johtanut	Kuolemaan johtanut
Eläinonnettomuus	⬠	-	-
Jalankulkijaonnettomuus	▽	-	▼
Polkupyöräonnettomuus	-	◑	●
Mopedionnettomuus	□	-	-
Yksittäisonnettomuus	◠	-	◓
Moottorionnettomuus*	◇	◈	◆
Muu onnettomuus	✧	-	✦

*kääntymis-, risteämis-, peräänajo-, ohitus- ja kohtaamisonnettomuus

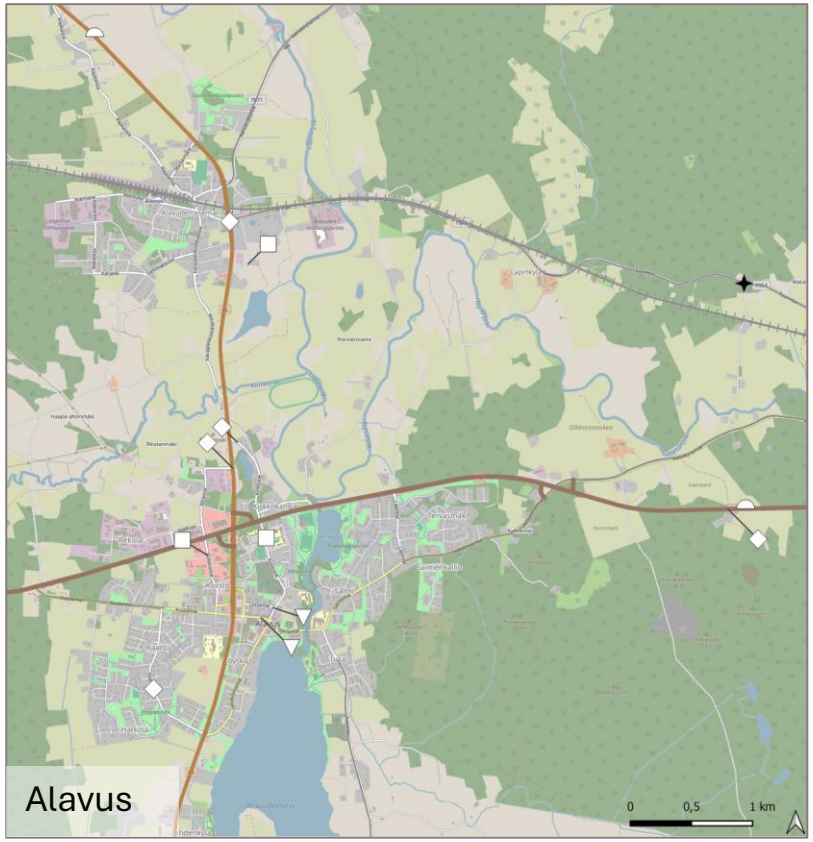

Onnettomuuskasaumat

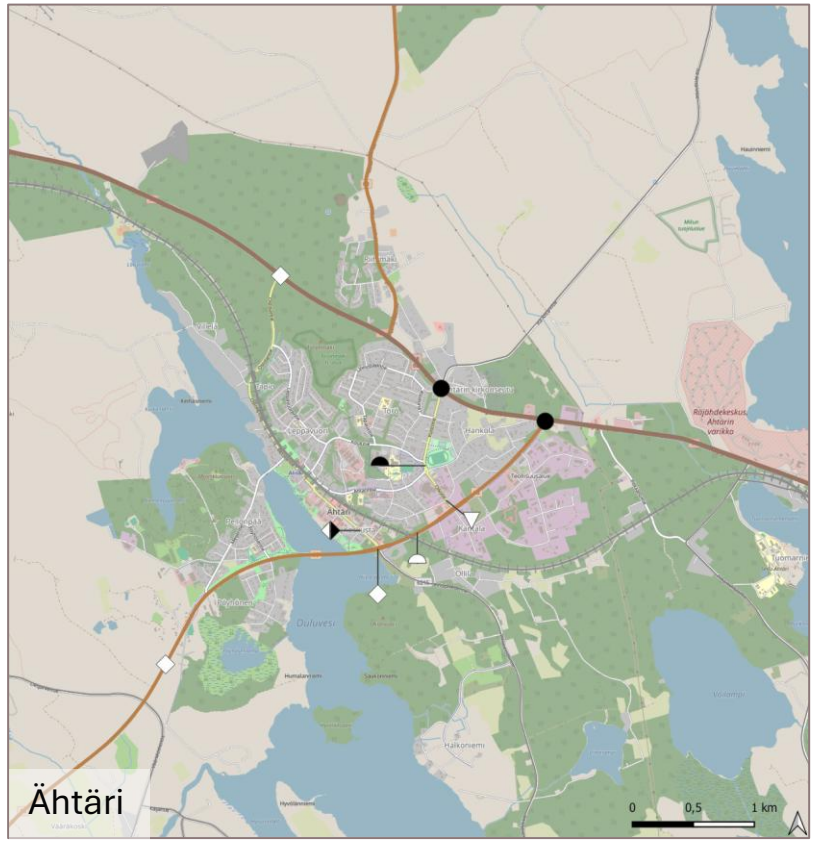
	Loukkaantumiseen johtanut	Vakavaan loukkaantumiseen johtanut	Kuolemaan johtanut
Eläinonnettomuus	⬠	-	-
Jalankulkijaonnettomuus	▽	-	▼
Polkupyöräonnettomuus	-	◑	●
Mopedionnettomuus	□	-	-
Yksittäisonnettomuus	◠	-	◓
Moottorionnettomuus*	◇	◈	◆
Muu onnettomuus	✧	-	✦

Kuortane

Alavus

Ähtäri

Henkilövahinko-onnettomuuksien yhteenveto

Henkilövahinko-onnettomuuksien kehitys on ollut viimeisten 10 vuoden aikana pääsääntöisesti laskusuuntainen. Vuonna 2024 onnettomuuksissa kuoli 7 henkilöä, joka on huomattavan paljon muihin vuosiin verrattuna.

Suojattomien tienkäyttäjien (jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja mopedistien) osallisuus korostui onnettomuuksissa. Näitä onnettomuuksia tapahtui yhteensä 20, mikä vastaa noin kolmasosaa kaikista henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista. Näissä onnettomuuksissa menehtyi yhteensä seitsemän henkilöä, mikä on noin 40 % kaikista kuolemaan johtaneista onnettomuuksista.

Kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa korostui yli 75-vuotiaiden ikäryhmä, johon kuului lähes kolmannes kaikista menehtyneistä (5 henkilöä). Tässä ikäryhmässä merkittävä osa uhreista oli autonkuljettajia: yhteensä 18 onnettomuusuhreista 12 oli autonkuljettajia. Muut uhrit olivat autossa matkustajia (4), jalankulkijoita (1) ja polkupyöräilijöitä (1).

Nuorten (10–17-vuotiaiden) ikäryhmässä korostuivat mopedi-onnettomuudet, joissa oli osallisena kahdeksan henkilöä. Kaikkiaan tässä ikäryhmässä oli 19 onnettomuusuhria, joista yksi menehtyi. Muita onnettomuuksia tapahtui polkupyöräilijöille (4), moottoripyörän kuljettajille (2), autossa matkustajille (4) ja autonkuljettajille (3). Tarkastelujaksolla neljässä onnettomuudessa osallisena oli juna, joista kolme johti kuolemaan. Lisäksi noin 15 prosentissa kaikista onnettomuuksista oli osallisena raskas ajoneuvo.

Vuorovaikutus

Elinvoimakeskus

Kuntien ja poliisin haastattelut

Liikenneturvallisuussuunnitelman yhteydessä haastateltiin Alavuden, Kuortaneen ja Ähtärin edustajia sekä alueellista poliisin edustajaa. Haastatteluiden tarkoituksena oli kartoittaa Kuusiokuntien liikenneturvallisuuden nykytilaa, turvallisuushavaintoja sekä tunnistaa kehittämiskohteita liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Kuntien edustajien haastatteluissa nostettiin esille infrastruktuurin haasteet, kuten kantateiden risteykset ja puuttuvat jalankulun ja pyöräliikenteen väylät, mutta myös yleiset asenteet liikenteessä liikkumiseen. Haasteet toistuivat samoina jokaisessa kunnassa, ja liittyivät usein ajoneuvojen kuljettajien käyttäytymiseen. Kuntien edustajien mukaan nuoret kuljettajat ajavat ylinopeutta ajoittain myös jalankulun ja pyöräliikenteen väylillä ja aiheuttavat siten vaaratilanteita sekä itselleen että muille tiellä liikkujille. Yhtä suurena haasteena kunnissa koettiin myös ikääntyneet kuljettajat, joiden ajoterveys on heikentynyt eikä enää riitä turvalliseen auton kuljettamiseen.

Kuntien edustajien mukaan ajonopeudet ovat kauttaaltaan liian suuria sekä kanta- että valtateillä ja taajama-alueilla, ajokäyttäytyminen on holtitonta eikä jalankulkijoita ja pyöräilijöitä huomioida edes risteysalueilla tai suojateillä. Kuntien edustajien mukaan alueella vallitsee ajatus ”olet pienempi kuin auto, sinä väistät”. Saattoliikenne koetaan myös paikoin vaaralliseksi erityisesti niissä koulu- ja päiväkotikohteissa, joissa pysäköintialuetta ei ole suunniteltu saattoliikenteen kannalta sujuvaksi ja turvalliseksi.

Poliisin edustaja tunnisti samoja ajoneuvojen kuljettajien asenteellisia haasteita liikenteessä kuin kuntien edustajat. Poliisin mukaan tehtävissä näkyy päivittäin nuorten ja ikääntyneiden aiheuttamat ongelmat. Erityisesti ikääntyneisiin liittyvät tehtävät ovat yleistyneet, ja tähän ikäryhmään on myös kohdennettu enemmän valvontaa. Ikääntyneiden poikkeava ajokäyttäytyminen herättää usein kanssaliikkujissa huolta. Poliisin mukaan ikääntyneiden ajoterveys ei useinkaan riitä turvalliseen liikkumiseen, mutta kynnys ajokortin poisottamiseen ja ajokiellon määräämiseen alueella on suuri. Poliisin edustaja toivoisi tähän muutosta.

Poliisin toteuttama liikennekasvatus ja -viestintä kohdistuu pääsääntöisesti nuoriin, mutta haastattelun yhteydessä tunnistettiin tarve kohdistaa ajoterveyteen liittyvää viestintää ikäihmisille sekä heidän omaisilleen.

Poliisin yleisen tuntuman mukaan huoltajat käyttävät tunnollisesti turvalaitteita lasten kuljettamisessa. Myöskään saattoliikenteeseen liittyvät kuntien edustajien mainitsemat haasteet eivät näy poliisille saakka.

Poliisin edustajan mukaan alueella ajetaan yleisesti liian kovaa eikä jalankulkijoita ja pyöräilijöitä kunnioiteta. Poliisi tunnistaa myös infrastruktuuriin liittyviä puutteita, kuten hidastetöyssyjen puuttumisen tai kriittiset näkemäesteet taajama-alueella.

Koululais-, opiskelija- ja kuntalaiskysely

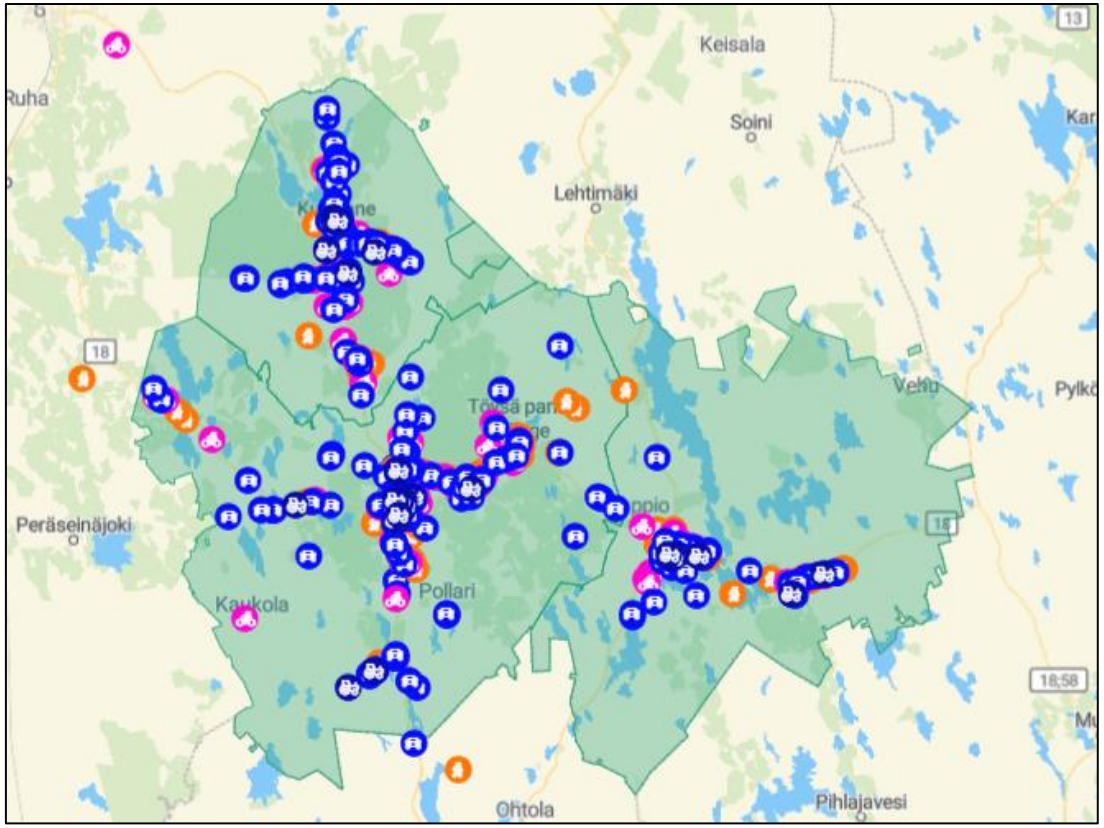
Liikenneturvallisuussuunnitelman yhteydessä toteutettiin koululaisille, 2. asteen opiskelijoille ja kuntalaisille suunnatut kyselyt Maptionnairen kautta. Kyselyt olivat auki 12.-25.1.2026 välisen ajan, ja niihin yhteensä 592 vastaajaa. Kyselyjen tulokset on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

Koululais- ja 2. asteen opiskelijoiden kysely painottui koulumatkan turvallisuuteen, saatuun liikennekasvatukseen, turvavälineiden käyttöön sekä koettuun turvallisuuteen koulujen ja oppilaiston ympäristöstä.

Kuntalaiskysely painotettiin koettuja vaaratilanteita ja turvallisuutta. Lisäksi kyselyssä sai määritellä omasta mielestään jalankulun, pyöräilyn ja ajoneuvoliikenteen suurimmat ongelmat kuntien alueella. Kyselyssä sai tuoda esille oman mielipiteensä liikenneturvallisuuden parantamisen painotuksista.

Kaikissa kyselyissä oli mahdollista osoittaa kartalta vaaranpaikkoja eri kulkumuodoittain ja antaa niihin myös kommentti. Yhteensä vaaranpaikkoja osoitettiin tarkastelualueelta 1071 kappaletta.

Osoitettuja vaaranpaikkoja hyödynnettiin liikenneturvallisuustyön aikana tehdyssä maastokäynnissä sekä liikenneturvallisuustoimenpiteiden määrittelyssä.

Kyselyssä osoitetut vaaranpaikat Kuusiokuntien alueella.

Asukasvuorovaikutuksen yhteenveto

Peruskouluikäiset lapset ja nuoret taittavat koulumatkansa useimmiten kävellen tai pyörällä. 2. asteen opiskelijoiden kohdalla autoilun osuus hiljalleen nousee, ja kuntalaiskyselyn perusteella aikuiset taittavat matkansa lähes yksinomaan autolla.

Erilaisten turvavälineiden käyttö on tunnollisempaa peruskoulun ensimmäisillä luokilla ja laskee vähitellen ylemmille luokille siirtyessä. Turvavyön käyttö autossa on alle 80 % jokaisella tarkastellulla koululuokkaryhmällä, ja yläkouluiässä enää hieman yli 50 % kertoo käyttävänsä turvavyötä autossa.

Liikenneinfrastruktuurilla koettiin olevan suuri merkitys siinä, miten liikenneturvallisuus toteutuu, ja esimerkiksi korkeat nopeusrajoitukset, useamman kaistan suojatieylitykset, heikko valaistus ja näkemäesteet tunnistettiin liikenneturvallisuutta heikentäviksi tekijöiksi.

Ajoneuvoliikenne ja erityisesti liikennekäyttäytyminen koettiin suurimpana liikenneturvallisuutta heikentävänä tekijänä. Autoilijoiden piittaamattomuus liikennesäännöistä ja jatkuvat ylinopeudet mainittiin suurimmassa osassa vastauksista vaaranpaikka-karttakyselyssä. Vastaajien mukaan suojateitä ei kunnioiteta, ja niiden ylitykset koettiin vaarallisina. Suuria epäkohtia oli myös koulujen ja päiväkotien saattoliikenteessä, ja autolla lapsiaan kouluun tuovien huoltajien katsottiin vaarantavan muut kouluun tulijat.

Samaan aikaan vastaajat tunnistivat, että parhain ja tehokkain toimenpide liikenneturvallisuuden parantamiseksi on aikuisten hyvän esimerkin näyttäminen lapsille ja nuorille.

1. Aikuisten hyvän esimerkin näyttäminen lapsille ja nuorille.
2. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen.
3. Liikenneympäristön turvallisuuden parantaminen.
4. Asenteisiin vaikuttaminen liikennekasvatuksen ja –koulutuksen keinoin.
5. Liikenteen valvonta.
6. Asenteisiin vaikuttaminen kampanjoilla ja viestinnällä.

Vuorovaikutuksen tulosten perusteella priorisoidut toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Kysely päiväkodeille ja kouluille

Liikenneturvallisuussuunnitelman aikana toteutettiin myös kysely koulujen ja oppilaitosten rehtoreille sekä päiväkodin johtajille ja edustajille. Kysely oli auki Webropolissa 12.-25.1.2026 välisen ajan. Kyselyyn vastasi 17 henkilöä, ja vastauksia saatiin monipuolisesti jokaisesta kunnasta päiväkodeista, kouluista ja 2. asteen oppilaitoksista.

Kyselyssä pyydettiin havaintoja saattoliikenteeseen ja liikenne-turvallisuuteen sekä vaaratilanteisiin liittyen. Kyselyssä pyydettiin myös kuvailemaan koulujen ja päiväkotien liikennekasvatusta.

Saattoliikenteen aiheuttamat vaaratilanteet olivat haasteena lähes jokaisessa päiväkodissa, ja kouluissakin puolessa tunnistettiin saattoliikenteen aiheuttamat ongelmat liikenneturvallisuudessa. Osa ongelmista johtui vastaajien mukaan infrastruktuurista, kuten puutteellisesta valaistuksesta tai saattoliikenteelle osoitetun paikan puutteesta tai kapasiteetin pienuudesta, mutta myös huoltajien omasta liikennekäyttäytymisestä. Saattoliikenteeseen liittyvistä asioista informoidaan huoltajia sekä kouluissa että päiväkodeissa.

Lähes kaikki vastaajista olivat havainneet liikenneturvallisuuteen liittyviä vaaratilanteita koulun tai päiväkodin piha-alueella tai matkalla kohteisiin. Päiväkotien edustajien vastauksissa vaaratilanteita aiheuttivat käytännössä yksinomaan autoilijat. Koulujen edustajien vastauksissa vaaratilanteita aiheutti autoilijoiden lisäksi myös infrastruktuurin rakenteet, kuten teiden ja vartioimattoman tasoristeyksen ylitykset.

Vastaajien mukaan kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan runsaasti liikennekasvatusta. Kouluissa liikennekasvatus painottuu enemmän syyslukukauden alkuun ja erilaisiin tapahtumiin ja kampanjoihin, mutta liikennekasvatusta annetaan myös osana opetusta eri oppiaineissa.

Päiväkodeissa liikennekasvatusta tapahtuu sekä päivittäisessä liikkumisessa lähiympäristössä, että erilaisten teemapäivien yhteydessä. Liikennekasvatus on esimerkiksi autoleikeissä toistuvasti läsnä.

Elinvoimakeskus

Liikenneturvallisuus-työn nykytila

Strategiat ja suunnitelmat liikenneturvallisuustyön taustalla

Elinvoimakeskus

Kohti nollavisiota

Liikenne- ja viestintäministeriö on laatinut vuonna 2022 liikenneturvallisuusstrategian vuosille 2022-2026. Liikenneturvallisuus-strategian keskiössä on kokonaisvaltainen lähestymistapa liikenne-turvallisuuteen. Strategian ohessa on toimenpideohjelma, joka sisältää toimenpiteitä kaikkien liikennemuotojen turvallisuuden parantamiseksi. Tieliikenteessä liikenneturvallisuustyötä on jo pitkään ohjannut nollavisio, jonka tavoitteena on saada vähennettyä tieliikennekuolemien määrä nollaan vuoteen 2050 mennessä.

Liikenneturvallisuusstrategian keskeisinä tavoitteina on parantaa liikenneturvallisuutta kokonaisvaltaisesti kaikissa liikennemuodoissa sekä saavuttaa EU:n nollavisio vuoteen 2050 mennessä, eli vähentää liikennekuolemien ja vakavien loukkaantumisten määrää merkittävästi. Välitavoitteena on myös ohjata kehitystä nopeaan paranemiseen vuoteen 2030 mennessä.

Liikenneturvallisuusstrategian painopisteet kohdistuvat muun muassa yhteiskunnalliseen vastuuseen, tietoperusteiseen päätöksentekoon, liikenneosaamisen ja asenteiden kehittämiseen sekä turvalliseen liikennejärjestelmään, teknologiaan ja lainsäädäntöön.

Liikenneturvallisuusstrategia 2022-2026.

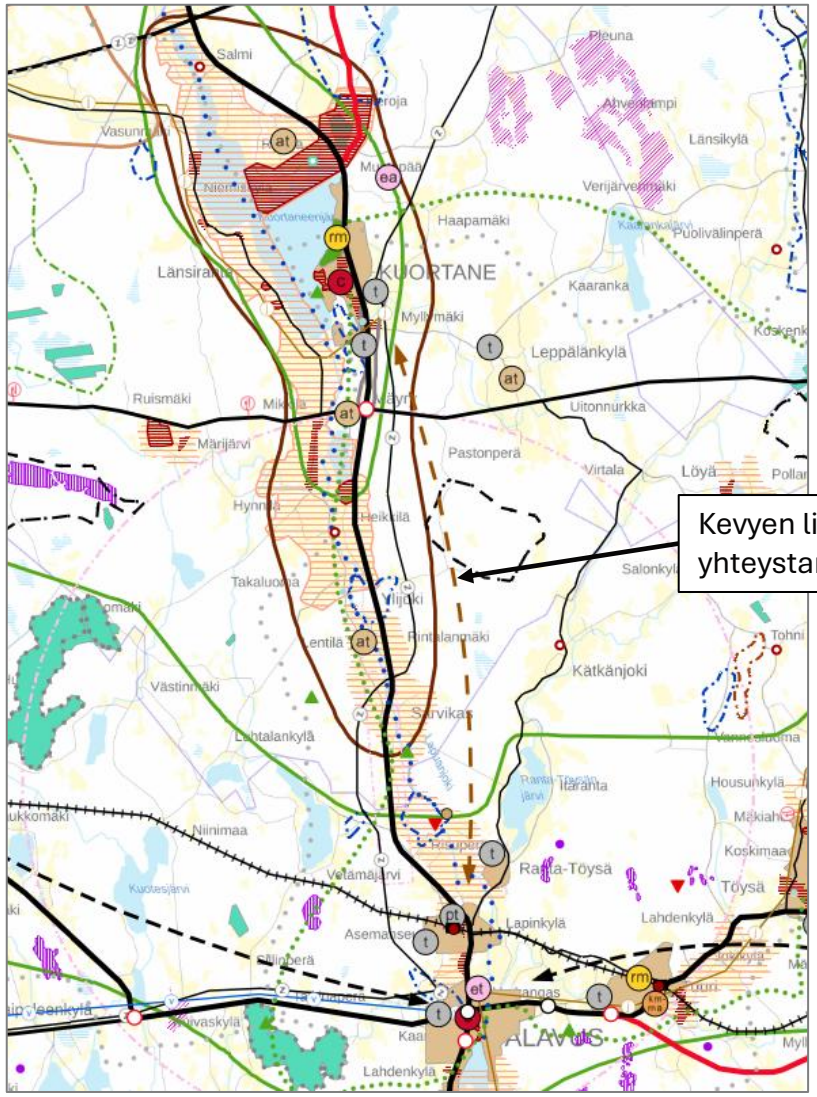
Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on kuulutettu voimaan loppuvuodesta 2024. Maakuntakaavassa Alavus-Kuortane-välille on merkitty jalankulun ja pyöräliikenteen yhteystarve. Suunnittelumääräyksen mukaan merkinnällä kehitetään seudullisia, kuntakeskusten, tai kuntakeskusten ja alakeskusten välisiä jalankulun ja pyöräliikenteen väyliä, jotka tulee toteuttaa ensisijaisesti erillisinä väylinä, mutta tarvittaessa myös levennetyillä piennarratkaisuilla tai yhdystieverkon osana.

Seinäjoki-Alavus-Ähtäri-väli on merkitty joukkoliikenteen kehittämiskäytäväksi. Suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota joukkoliikenteen kehittämistarpeisiin toteuttamalla toimivia julkisen liikenteen matka- ja kuljetusketjuja ja niiden solmukohtia. Palvelutasoa tulee kehittää joukkoliikenteen saavutettavuutta, pysäkkitiheyttä, esteettömyyttä, infrastruktuuria ja vuorotarjontaa parantamalla.

Maakuntakaavassa on alueelta osoitettu myös viisi kehitettävää liittymää.

Kevyen liikenteen yhteystarve. Merkinnällä osoitetaan kevyen liikenteen yhteystarpeet maantieverkolla. Merkinnällä kehitetään seudullisia, kuntakeskusten, tai kuntakeskusten ja alakeskusten välisiä kevyen liikenteen väyliä. Yhteystarpeet tulee toteuttaa ensisijaisesti erillisinä kevyen liikenteen väylinä, mutta tarvittaessa myös levennetyillä piennarratkaisuilla tai yhdystieverkon osana. Kevyen liikenteen väylän sijainti määritetään yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja tiesuunnittelussa.

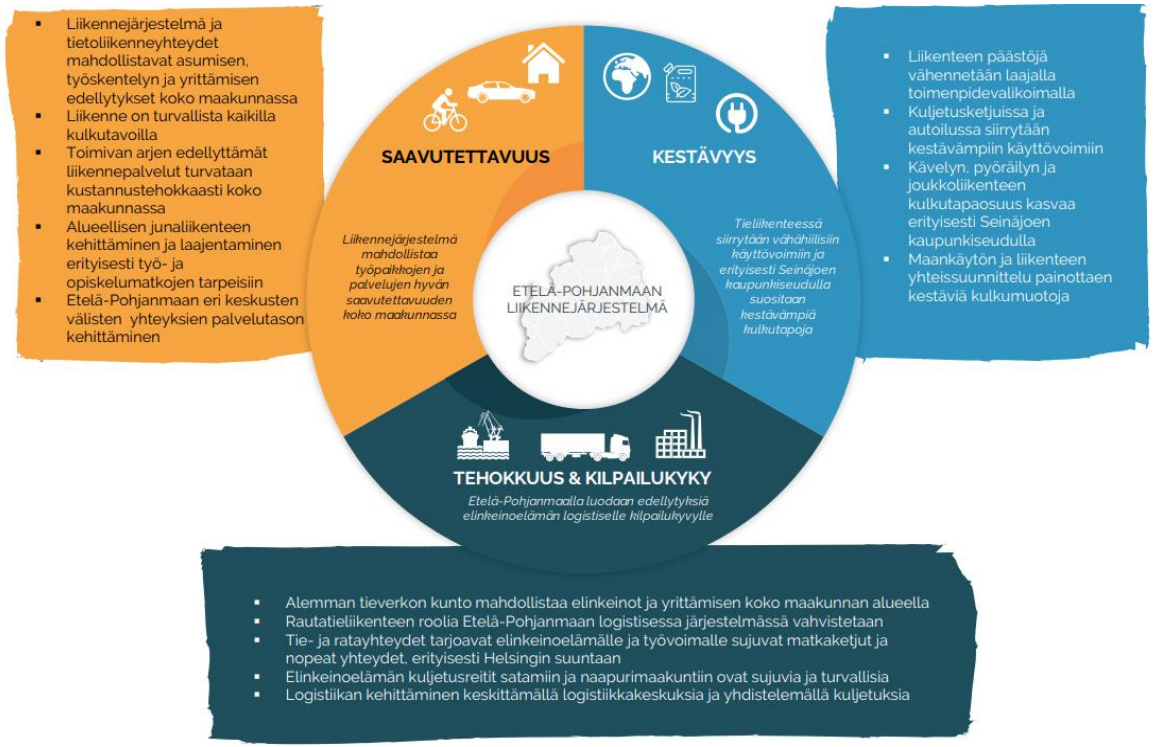

Ote Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavasta 2050.

Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma ja maakuntakaava

Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma on maakunnan pitkän tähtäimen liikenteen monialainen kehittämispolku. Liikennejärjestelmä-suunnitelman visio ”Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmä tukee koko maakunnan kestävää kasvua pyrkien kohti hiilineutraalisuutta” ja sen tavoitteet tukevat liikenneturvallisuustyötä. Yhtenä osana päätavoitteita on kehittää liikennettä turvalliseksi kaikille liikennemuodoille, ja saada nostettua kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta.

Yhtenä kärkitoimenpiteenä on matkaketjujen sekä kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen jäsentämällä kuntakeskusten liikennetilaa uudestaan liikenne-turvallisuuden parantamiseksi, ja selkeyttää siten pyöräilyä, kävelyä ja autoilua. Kaavoituksen avulla voidaan eheyttää ja tiivistää tulevaa maankäyttöä lyhentäen asumisen ja palvelujen välistä etäisyyttä luoden vaihtoehtoja henkilöauton käytölle. Myös kutsupohjaisen joukkoliikenteen käyttöönoton mahdollisuuksien selvittäminen on osa kärkitoimenpiteitä.

Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman päätavoitteet.

Kaupunki- ja kuntastrategiat

Kuusiokuntien liikenneturvallisuustyö ja liikenneturvallisuuden kehittäminen tukee alueen kuntien strategisia tavoitteita, joissa korostuvat turvallinen ja sujuva arki, palvelujen saavutettavuus, kestävä kehitys sekä elinvoimaisen ja toimivat liikkumisympäristöt.

Alavuden, Kuortaneen ja Ähtärin strategioissa liikenneturvallisuutta ei käsitellä erillisenä teemana, mutta sen kehittäminen tukee useita kuntien keskeisiä tavoitteita. Alavuden kaupunkistrategiassa ja elinvoima-ohjelmassa painotetaan kestävän kehityksen edistämistä sekä julkisen liikenteen kehittämistä, kun taas Kuortaneen kuntastrategiassa korostuvat palvelujen saavutettavuus, asuinalueiden turvallisuus ja laadukkaan arjen mahdollistaminen. Ähtärin strategisissa tavoitteissa keskeisiä ovat kestävä kaupunkisuunnittelu sekä toimivat ja palvelevat kulkuyhteydet.

Liikenneturvallisuuden edistäminen tukee näiden tavoitteiden toteutumista parantamalla liikkumisympäristöjen turvallisuutta, saavutettavuutta ja viihtyisyyttä sekä edistämällä kestävien kulkutapojen käyttöä. Näin liikenneturvallisuustyö on kiinteä osa kuntien hyvinvoinnin, elinvoiman ja kestävän yhdyskuntakehityksen tavoitteiden saavuttamista.

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelmat

Kuortaneelle ja Ähtäriin on tehty viime vuosien aikana kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelmat, joissa on muun muassa kuvattu jalankulun ja pyöräliikenteen verkoston nykytilaa ja potentiaalia sekä kehittämiskohteita.

Sekä Kuortaneen että Ähtärin kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelman aikana tehdyssä vuorovaikutuksessa tunnistettiin jalankulun tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi turvallisemmat jalankulkureitit, reittien parempi kunnossapito sekä parempi valaistus, ja pyöräilyn osalta pyöräteiden jatkuvuus ja yhtenäisyys, liikenneturvallisuus sekä kattavat pyörätieyhteydet.

Ongelmakohteiksi tunnistettiin muun muassa valtatie 18 sekä kantatie 66 useat turvallisuushaasteet. Monin paikoin olemassa olevien jalkakäytävien ja pyöräväylien kunto koettiin huonoksi sekä teiden varsien pientareet liian kapeiksi, jotta niillä voisi turvallisesti kävellä tai pyöräillä.

Kuntien liikenneturvallisuustyön nykytilanne

Elinvoimakeskus

Ähtärin liikenneturvallisuustyö

Liikennekasvatus

Ähtärin kunnassa liikennekasvatus varhaiskasvatuksessa ja kouluilla on aktiivista ja jatkuvaa. Vaikka liikennekasvatuksen ympärille ei ole järjestetty erikseen isoja tapahtumia, niin liikennekasvatus on toteutunut muun toiminnan ohessa aina kun lasten kanssa liikutaan. Valtakunnalliseen teemaviikkoon pyöräkypärän käyttöön liittyen on usein osallistuttu, ja tällöin kypärän käyttöä erityisesti kouluilla on opettajien toimesta tarkistettu.

Päiväkotien toiminnassa liikennekasvatus näkyy erityisesti, kun lasten kanssa liikutaan päiväkotien ulkopuolella. Myös päivittäisissä leikeissä liikennekasvatus on läsnä esimerkiksi autoleikkien tiimoilla.

Ähtärin kunnan edustajien mukaan poliisin kanssa on yritetty yhteistyötä, mutta poliisit pääsevät vain harvoin antamaan liikennekasvatusta kouluille.

Liikenneturvallisuustyö

Kunnan resurssit liikenneturvallisuustyön tekemiseen koetaan tällä hetkellä heikoiksi ja vastuunjako roolien välillä on epäselvä. Kunnassa toimi aiemmin liikenneturvallisuusryhmä, mutta aktiivinen toiminta hiipui vähitellen. Joulukuussa 2025 kuntaan perustettiin uusi liikenneturvallisuusryhmä kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelman yhteydessä. Liikenneturvallisuusryhmän toiminta on vielä alussa, ja kehittyy vähitellen. Tällä hetkellä liikenneturvallisuuteen liittyvät esitykset menevät päättäjille lautakunnasta. Varsinaista liikenneturvallisuuden seurantaa ei ole toteutettu.

Kuntalaisia pyritään osallistamaan liikenneturvallisuustyöhön mahdollisuuksien mukaan. Kunnassa on käytössä sähköinen palautekanava, jonne tulee kuntalaisilta ajoittain palautetta. Osa kuntalaisista hyödyntää palautteenannossa some-kanavia ja osa palautteista tulee myös suoraan puhelimitse. Kuntalaisten on mahdollisuus osallistua myös kyselyihin, ja antaa palautetta niiden kautta.

Kunnassa ei tällä hetkellä ole viestintäpäällikköä. Vastuu viestinnästä on jaettu viranhaltijoiden vastuulle, ja sen toteuttaminen on vaihtelevaa. Kunnassa tunnistetaan, että viestintää voisi parantaa ja esimerkiksi palautteenantokanavia nostaa viestinnässä esille, jotta kaikki voisivat niitä hyödyntää.

Kuortaneen liikenneturvallisuustyö

Liikennekasvatus

Kuortaneen kunnan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa tehdään liikennekasvatusta päivittäin. Tämä korostuu erityisesti päiväkodeissa ja niissä kouluissa, joissa liikutaan paljon kävellen. Päivittäisen liikennekasvatuksen lisäksi Kuortaneella on järjestetty erilaisia tapahtumia ja tempauksia liittyen esimerkiksi pyöräilyharjoituksiin ja pyörän huoltoon.

Kunnassa hyödynnetään Liikenneturvan monipuolisia materiaaleja, ja lisäksi on jaettu myös heijastimia ja turvaliivejä. Erityisen hyviä kokemuksia kunnalla oli lukion oppilaskunnan järjestämästä tempauksesta, jossa oppilaskunta jakoi yrityksen sponsoroimia heijastimia opiskelijoille.

Kunta on pyrkinyt tekemään viranomaisyhteistyötä, ja esimerkiksi palokunta on käynyt esittäytymässä lapsille. Yhteistyön jatkamista toivotaan, ja erityisesti poliisin läsnäolo koululla olisi toivottua.

Kunnassa tunnistetaan tarve erilaisille liikennekasvatuksellisille kampanjoille, esimerkiksi heijastimien käyttöön liittyen.

Liikenneturvallisuustyö

Kunnasta on osallistuttu aiemmin alueen yhteiseen liikenne-turvallisuustyöryhmään, mutta tästä on yli 10 vuotta aikaa. Kunnassa tunnistetaan tarve liikenneturvallisuustyöryhmälle, mutta samaan aikaan koetaan käytössä olevat resurssit vähäisiksi.

Kunnan tapahtumista on pyritty viestimään kuntalaisille tiedottajan toimesta. Kunnassa tunnistetaan, että liikenneturvallisuudesta voisi viestiä tehokkaammin, ja esimerkkinä mainittiin kunnan sosiaalisen median kanavien hyödyntämisestä muun muassa heijastinkampanjoista.

Liikenneturvallisuustyötä ei kunnassa tällä hetkellä johdeta tai seurata käytännössä lainkaan. Koordinoitua toimintaa ei ole. Päätöksenteossa liikenneturvallisuuden edistämisestä ei ole keskusteltu.

Kunnassa tunnistetaan tarve kehittää liikenneturvallisuustyötä monialaisesti, ja viestinnän rooli koetaan myös hyvin tärkeäksi.

Alavuden liikenneturvallisuustyö

Liikennekasvatus

Alavuden kunnalla tehdään aktiivista liikennekasvatustyötä varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Erityisesti varhaiskasvatuksessa liikennekasvatus on vahva osa arkea ja liikenteessä liikkumista opetellaan päivittäin päiväkodin ulkopuolella. Kouluissa tehtävä liikennekasvatustyö painottuu lukuvuoden alkuun, jolloin jaetaan muun muassa Keltanokka-lippiksiä koulupolkunsa aloittaville koululaisille ja viestitään huoltajille saattoliikennepaikoista. Pitkin kouluvuotta pyritään osallistumaan erilaisiin teemapäiviin ja –viikkoihin.

Päivittäisen liikennekasvatustyön lisäksi Alavudella järjestetään erilaisia liikenneturvallisuustapahtumia kouluilla ja päiväkodeilla, jotka on kytketty muun muassa pyöräilyviikon yhteyteen. Oppilaskunnat ovat myös aktiivisia järjestämään tapahtumia, ja hyviä kokemuksia on tullut muun muassa ”heijastinratsioista”, joissa on heijastimen käytöstä jaettu palkinnoksi tikkari. Kunnassa hyödynnetään Liikenneturvan materiaalia laajasti, jonka lisäksi tehdään myös yritysyhteistyötä.

Kunnassa tunnistetaan tarve säännölliseen ja laajempaan liikenneturvallisuus- tai pyöräilyviikkoon osallistumisessa.

Liikenneturvallisuustyö

Alavuden kunnasta osallistuttiin edellisen liikenneturvallisuus-suunnitelman (v. 2009) tiimoilta perustettuun liikenneturvallisuus-työryhmään, jonka toiminta kuitenkin hiipui vähitellen.

Kunnassa tunnistetaan tarve uudelle liikenneturvallisuustyöryhmälle ja ajatusta kannatetaan, sillä liikenneturvallisuus nähdään kaikkia kuntalaisia koskettavana yhteisenä asiana.

Viestinnän rooli nähdään tärkeänä, ja kunnassa pidetään hyvänä, että myös viestinnän henkilöstöä osallistuisi liikenneturvallisuustyöryhmään. Tällä hetkellä liikenneturvallisuus ei juurikaan kunnan viestinnässä näy, ja tämä todettiinkin kehittämiskohteeksi. Kunnan sosiaalisen median kanavat ovat hyviä näkyvyyden lisäämiseksi. Myös paikallismedia tuo hyvää näkyvyyttä erilaisille liikenneturvallisuusteoille.

Paikallismedian ja sosiaalisen median kanavia on jo käytetty hyvin kokemuksin esimerkiksi suojatievälkkyjen ja heijastinliivilahjoitusten yhteydessä. Kunnassa koetaan tärkeäksi saada tämänkaltaisille tempauksille jatkossakin huomiota.

Elinvoimakeskus

Liikenneturvallisuuden kehittäminen

Liikenneturvallisuuden kehittämisprosessi

Elinvoimakeskus

Liikenneturvallisuusvisiosta konkreettisiin toimenpiteisiin

Liikenneturvallisuuden kehittäminen on jatkuva prosessi, jossa **yhteinen visio muutetaan tavoitteiden ja painopisteiden kautta käytännön toimenpiteiksi**. Liikenneturvallisuustyön perustana on tutkittu tieto, paikalliset havainnot, asukkaiden kokemukset sekä kuntien ja muiden liikenneturvallisuustoimijoiden välinen yhteistyö.

Liikenneturvallisuustyötä ohjaa yhteinen visio, joka linjaa liikenneturvallisuustyön pitkän aikavälin suunnan. **Vision rinnalle tarvitaan tietoa siitä**, missä liikenneturvallisuuden keskeiset ongelmat sijaitsevat ja mihin ihmisryhmiin ne kohdistuvat. Onnettomuustiedot, liikenne-ympäristön analyysit, sidosryhmätyö ja kuntalaisille suunnan kyselyt ja saadut palautteet auttavat tunnistamaan toimenpidetarpeet.

Nykytila-analyysin, vuorovaikutuksen ja toimenpidetarpeiden pohjalta voidaan asettaa liikenneturvallisuustyön määrälliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteiden pohjalta valitaan teemat, joihin käytettävissä olevat resurssit kohdennetaan lähivuosina. Lähivuosien liikenneturvallisuustyön painopisteet kohdistuvat tunnistettuihin tärkeimpiin kohderyhmiin ja turvallisuushaasteisiin.

Toimenpideohjelman avulla painopisteet konkretisoidaan teoiksi. Ohjelma sisältää sekä liikenneympäristön fyysisiä parannuksia että myös muun muassa kasvatuksellisia ja viestinnällisiä teemoja.

Toimenpiteille nimetään **vastuutahot** ja mahdolliset yhteistyökumppanit, sekä arvioidaan toteutuksen kiireellisyys, aikataulu ja resurssitarve. Liikenneturvallisuustyö kytketään osaksi kuntien normaalia toimintaa ja sitä tehdään poikkihallinnollisesti.

Liikenneturvallisuustyön toteutuksesta viestitään aktiivisesti kuntalaisille samalla osallistaen heitä. Suunnitelluista ja toteutetuista toimenpiteistä, muuttuvista liikennejärjestelyistä sekä turvallisista toimintatavoista viestiminen on osa liikenneturvallisuustyötä. Samalla ylläpidetään kuntalaisille helposti saavutettavia **palautekanavia**, joiden kautta asukkaat voivat ilmoittaa havaituista vaaranpaikoista ja liikenneympäristön puutteista. Palaute täydentää onnettomuus- ja seurantatietoa ja auttaa kohdentamaan tulevia toimia.

Liikenneturvallisuustyön toteutusta **seurataan vuosittain vaikuttavuus- ja toimintamittareilla**, ja seurannan tuloksia käsitellään liikenneturvallisuus-työryhmissä ja viedään päätöksenteon tueksi. Jos kehitys ei etene tavoitteiden mukaisesti, painopisteitä, resursseja ja toimenpiteitä tarkistetaan. Näin muodostuu **jatkuvan parantamisen toimintamalli**, jossa seuranta ei ole vain raportointia vaan seuraavien toimenpiteiden suunnittelun lähtökohta.

Seuraavalla dialla esitetään liikenneturvallisuustyön prosessikaavio.

Liikenneturvallisuuden kehittäminen

Palautekanavat

Palautekanava määräytyy sen mukaan, koskeeko havainto kunnan katua tai muuta kunnan aluetta vai valtion maantietä, rataa tai muuta valtion väylää.

Kunnan katua, kävely- tai pyöräväylää tai muuta yleistä aluetta koskevat palautteet voi antaa kunnittain seuraavia kanavia pitkin:

Alavus
Alavuden kaupungin palautelomake
Kaupungin kirjaamo: info@alavus.fi

Ähtäri
Ähtärin kaupungin palautesivu
Kaupungin kirjaamo: kirjaamo@ahtari.fi

Kuortane
Kuortaneen kunnan palautelomake
Kirjaamo: kirjaamo@kuortane.fi

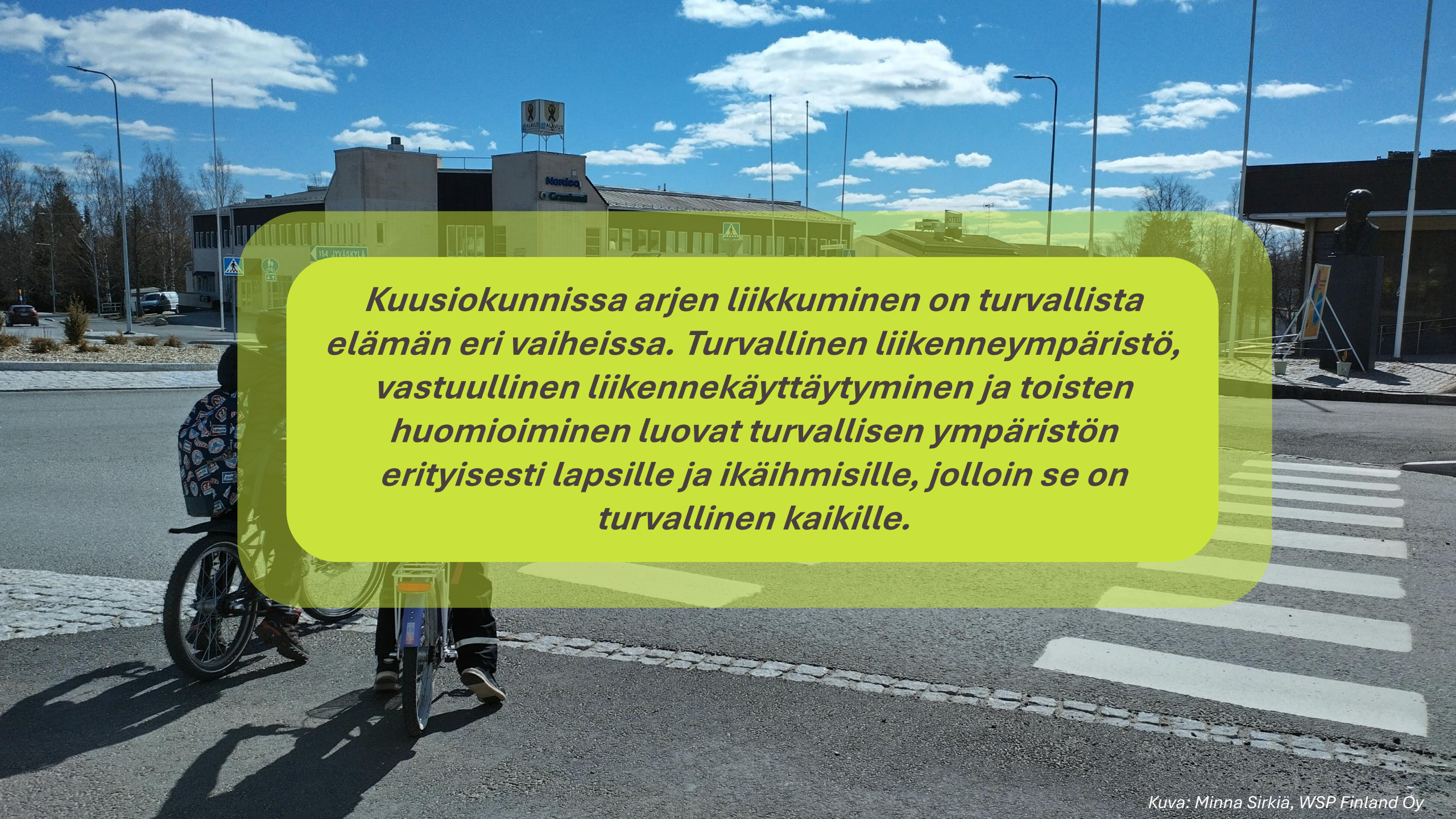
Valtion maanteitä, ratoja ja muita valtion väyliä koskevat palautteet ja kehitysehdotukset annetaan Väyläviraston, elinvoimakeskusten ja Fintrafficin yhteisessä Palauteväylässä.

Palauteväylä
Liikenteen asiakaspalvelu 0295 020 600
Tienkäyttäjän linja 0200 2100
Onnettomuus tai muu välitön hätätilanne 112

Akuutista, liikennettä vaarantavasta maantien kuntoon liittyvästä ongelmasta ilmoitetaan Tienkäyttäjän linjalle ja hätätilanteesta hätänumeroon 112. Palautteessa kannattaa ilmoittaa mahdollisimman tarkka sijainti, ongelman kuvaus ja mahdollisuuksien mukaan kuva kohteesta

Kuusiokuntien liikenneturvallisuusvisio

Elinvoimakeskus

Kuusiokunnissa arjen liikkuminen on turvallista elämän eri vaiheissa. Turvallinen liikenneympäristö, vastuullinen liikennekäyttäytyminen ja toisten huomioiminen luovat turvallisen ympäristön erityisesti lapsille ja ikäihmisille, jolloin se on turvallinen kaikille.

Kuva: Minna Sirkiä, WSP Finland Oy

Kuusiokuntien liikenneturvallisuusvisio

Kuusiokuntien liikenneturvallisuusvisio luo yhteisen ja pitkäjänteisen suunnan seudun liikenneturvallisuustyölle. Visio kokoaa yhteen Kuusiokuntien keskeiset liikenneturvallisuushaasteet ja -tavoitteet sekä ohjaa päätöksentekoa, suunnittelua ja käytännön toimenpiteitä kohti turvallisempaa arkea. Vision merkitys korostuu erityisesti alueella, jossa arjen liikkuminen perustuu pitkälti henkilöautoon, etäisyydet ovat pitkiä ja väestörakenne on muutoksessa.

Kuusiokuntien liikenneturvallisuusvisio korostaa arjen liikkumisen turvallisuutta kaikissa elämänvaiheissa ja erilaisissa toiminta-ympäristöissä. Kuusiokunnissa liikenneturvallisuus nähdään yhteisenä asiana, joka syntyy liikenneympäristön ratkaisuista, turvallisesta liikennekulttuurista sekä tienkäyttäjien toistensa huomioimisesta. Tavoitteena on, että liikkuminen on turvallista sekä taajamissa että maaseudulla, arjen asiointimatkoilla, työ- ja koulumatkoilla sekä vapaa-ajan liikkumisessa.

Visiossa korostuvat erityisesti koulumatkojen ja saattoliikenteen turvallisuus sekä lasten ja nuorten itsenäisen liikkumisen tukeminen. Samalla huomioidaan Kuusiokuntien väestörakenteen muutos ja ikääntyvien määrän kasvu: ikäihmisillä tulee olla mahdollisuus liikkua turvallisesti myös silloin, kun oma auto ei ole käytettävissä. Liikenneympäristön kehittämisessä painotetaan ratkaisuja, jotka tukevat rauhallista ja ennakoivaa liikkumista sekä vähentävät onnettomuusriskejä erityisesti haavoittuvimmille tienkäyttäjille.

Kuusiokuntien liikenneturvallisuusvisiossa lähtökohtana on ajatus, että kun liikenne on suunniteltu heikoimmassa asemassa olevien näkökulmasta, se on turvallista kaikille. Turvallinen liikenneympäristö, sopivat ajonopeudet ja selkeät toimintatavat lisäävät koettua turvallisuutta ja tukevat sujuvaa arkea. Visio ohjaa pitkäjänteiseen liikenneturvallisuustyöhön, jossa tavoitteena on vakavien onnettomuuksien vähentäminen, arjen matkojen sujuminen sekä turvallisen liikkumisen mahdollistaminen kaikille kulkumuodoille.

Liikenneturvallisuustyön tavoitteet

Elinvoimakeskus

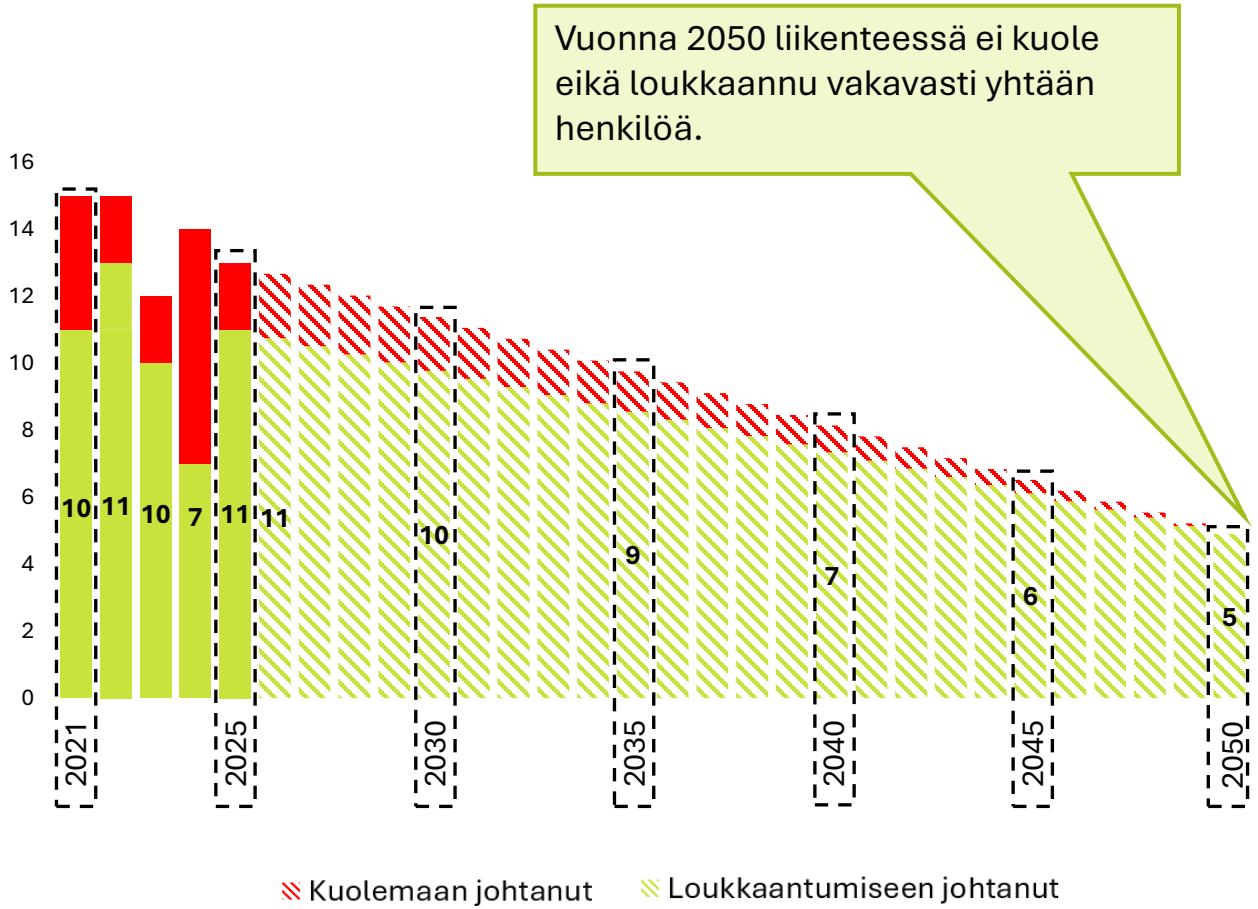
Kohti nollavisiota

Kuusiokuntien liikenneturvallisuustavoitteet pohjautuvat ohjausryhmässä käytyihin keskusteluihin, nykytila-analyysin tuloksiin, maastokäyntihavaintoihin sekä työn aikana tehtyyn vuorovaikutukseen kuntalaisten kanssa.

Kuusiokunnille asetettiin määrällinen liikenneonnettomuuksien vähenemätavoite sekä toiminnalliset tavoitteet, jotka ohjaavat kuntien liikenneturvallisuustyötä.

Määrällisenä tavoitteena on liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden määrän jatkuva väheneminen. Tavoitteena on, että vuonna 2050 olisi puolet vähemmän loukkaantumisia vuosien 2021-2025 keskiarvoon verrattuna, eikä yhtään kuollutta tai vakavasti loukkaantunutta.

Liikenneturvallisuustavoitteisiin pääsemiksi on määritelty toimenpiteet, jonka lisäksi on laadittu toimintasuunnitelma kuntien liikenneturvallisuuden edistämistyöhön.

Kuusiokuntien liikenneturvallisuustavoitteet

Turvallinen, sujuva ja kestävä arjen liikkuminen	Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallinen liikkuminen	Nuorten kuljettajien turvallisuus	Vastuullinen ja turvallinen liikennekulttuuri
Ikäihmisten liikkumisen turvaaminen, ajoterveys, liikkumispalvelut Lasten omin voimin liikkuminen, saattoliikenne, turvalliset koulumatkat, liikkumispalvelut lapsiperheille	Jalankulku- ja pyörätieverkon kattavuuden sekä olosuhteiden parantaminen Suojateiden ja ylityspaikkojen turvallisuuden ja havaittavuuden parantaminen	Ajokäyttäytyminen Turvalaitteiden käyttö (turvavyö, mopoillessa kypärä)	Turvalaitteiden käyttö: turvavyö, kypärä, heijastimet, lasten turvaistuimet Maltilliset ajonopeudet Asenteet ja muiden tienkäyttäjien huomioiminen Ajotaidot: ajaminen tasoristeyksissä ja kiertoliittymissä

Läpileikkaava tavoite:

Aktiivinen, pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen liikenneturvallisuustyö sekä viestinnän ja tiedottamisen lisääminen

Turvallinen, sujuva ja kestävä arjen liikkuminen

Kuusiokunnissa rakennetaan arkea, joka on sujuvaa ja turvallista, ja joka tukee kestävää liikkumista kaikissa elämäntilanteissa. Vaikka alueen pitkät välimatkat tekevät omasta autosta monille välttämättömän, on tavoitteena vahvistaa vaihtoehtoja, jotka mahdollistavat kestävämmät liikkumisvalinnat arjen matkoilla. Erityistä huomiota kiinnitetään ratkaisuihin, jotka vähentävät kahden auton tarvetta lapsiperheissä sekä tukevat ikäihmisten mahdollisuuksia itsenäiseen arkeen myös silloin, kun ajoterveys ei enää mahdollista autolla ajamista.

Liikkumispalvelut ja palvelukyydit nousevat keskeiseen rooliin Kuusiokunnissa erityisesti väestörakenteen muuttuessa ja ikäihmisten määrän kasvaessa. Näiden palvelujen määrätietoinen kehittäminen vahvistaa arjen sujuvuutta, parantaa liikkumisen turvallisuutta ja lisää kestävien liikkumisratkaisujen saavutettavuutta koko alueella. Samalla **ikäihmisten liikkumiseen ja ajoterveyteen** kiinnitetään jatkossa entistä systemaattisempaa huomiota, sillä onnettomuusriskit painottuvat yli 65-vuotiaisiin. Tavoitteena on turvata turvallinen ja itsenäinen liikkuminen myös niissä elämänvaiheissa, joissa henkilökohtainen auton käyttö ei enää ole mahdollista.

Liikkumistottumukset muodostuvat jo lapsuudessa, ja siksi turvallisen ja itsenäisen liikkumisen edellytysten varmistaminen on keskeinen osa liikkumisen kehittämistä. Tavoitteena on, että **mahdollisimman moni lapsi voisi kulkea koulumatkansa kävellen tai pyöräillen**, mikä tukee sekä arjen aktiivisuutta että liikenneturvallisuustaitojen kehittymistä. Tulevaisuudessa kouluverkon tiivistyminen pidentää koulumatkoja ja asettaa uusia haasteita kestävien kulkutapojen edistämiselle, mutta tähän voidaan vastata kehittämällä määrätietoisesti jalankulun ja pyöräliikenteen verkostoa sekä parantamalla koulumatkojen turvallisuutta.

Vanhempien kokemus koulumatkojen turvallisuudesta on keskeinen tekijä liikkumisvalintojen taustalla. Mikäli vanhemmat eivät koe koulureittejä riittävän turvallisiksi, saattoliikenteen määrä lisääntyy, mikä voi edelleen heikentää koulujen lähiympäristön liikenneturvallisuutta. Tavoitteena ei ole saattoliikenteen poistaminen, vaan sen hallittu ohjaaminen: **saattoliikenteelle osoitetaan selkeät ja turvalliset jättöpaikat, jotka sijaitsevat erillään jalankulun ja pyöräilyn reiteistä**. Saattopaikat voidaan sijoittaa lyhyen kävelymatkan päähän koulusta, jolloin ratkaisu tukee sekä lasten itsenäistä liikkumista että arjen aktiivisuutta ja lisää kokonaisvaltaisesti liikenneturvallisuutta koulujen lähiympäristössä.

Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallinen liikkuminen

Nykytila-analyysin ja vuorovaikutuksen perusteella Kuusiokuntien jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita ei voida pitää riittävän turvallisina. Jalankulku ja pyöräily ovat keskeisiä kulkutapoja erityisesti koulu- ja asiointimatkoilla taajama-alueilla. Lisäksi kävellen ja pyörällä liikkuvat sellaiset henkilöt, joilla ei ole mahdollisuutta tai tarvetta käyttää henkilöautoa. Turvallinen ja toimiva jalankulku- ja pyöräily-ympäristö tukee lasten ja nuorten itsenäistä liikkumista, ikäihmisten ja perheiden arjen sujuvuutta sekä kaikkien asukkaiden mahdollisuuksia valita aktiivinen ja kestävä liikkumistapa. Omin voimin liikkuminen edistää kansanterveyttä ja pitää yllä toimintakykyä.

Liikenneturvallisuustyön tavoitteena on parantaa jalankulun ja pyörätieverkon kattavuutta ja olosuhteita erityisesti taajamissa, koulujen ja palveluiden läheisyydessä sekä keskeisillä arjen reiteillä. Uusia jalankulun ja pyöräliikenteen väyliä toteutetaan resurssien puitteissa ensisijaisesti vilkkaimmin käytetyimmille ja nykytilanteessa turvattomimmiksi arvioiduille reiteille. Niillä osuuksilla, joilla uusien väylien rakentaminen ei ole mahdollista, parannetaan liikkumisen olosuhteita esimerkiksi valaistusta ja näkemäolosuhteita kehittämällä.

Suojateiden ja muiden ylityspaikkojen turvallisuus ja havaittavuus ovat keskeisessä roolissa jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuuden parantamisessa. Erityistä huomiota kiinnitetään ylityspaikkojen selkeyteen ja näkyvyyteen sekä **ajonopeuksien hallintaan**, jotta jalankulkijat ja pyöräilijät havaitaan ajoissa ja heille voidaan tarjota turvallinen ylitysympäristö.

Nuorten kuljettajien turvallisuus

Kuusiokunnissa nuorten kuljettajien turvallisuus on merkittävä liikenneturvallisuuskysymys, sillä nuoret kuljettajat ovat onnettomuustilastoissa yliedustettuina erityisesti ajokokemuksen vähäisyyden ja riskialttiin ajokäyttäytymisen vuoksi. Alueen pitkät välimatkat sekä henkilöautoon ja mopoon tukeutuva liikkuminen korostavat nuorten turvallisen liikkumisen merkitystä arjen matkoilla.

Tavoitteena on edistää turvallista ja vastuullista ajokäyttäytymistä. Nuorten kuljettajien riskien tunnistamista, ajotaitoja ja liikenteessä toimimista kehitetään, jotta onnettomuusriskit vähenevät ja liikenne koetaan ennakoitavammaksi ja turvallisemmaksi kaikille tienkäyttäjille. Ajokäyttäytymiseen vaikuttavat erityisesti ajonopeudet, tarkkaavaisuus ja muiden tienkäyttäjien huomioiminen, joihin kiinnitetään huomiota liikenneturvallisuustyössä ja viestinnässä.

Turvalaitteiden käytön edistäminen on keskeinen osa nuorten kuljettajien turvallisuuden parantamista. Turvavyön käyttö henkilöautoissa sekä kypärän käyttö mopoillessa vähentävät merkittävästi loukkaantumisen vakavuutta onnettomuustilanteissa. Tavoitteena on, että turvalaitteiden käyttö on nuorille luonteva ja itsestään selvä osa liikkumista, ei vain sääntöjen noudattamista.

Nuorten kuljettajien turvallisuuden edistäminen tukee koko liikenneympäristön turvallisuutta. Kun nuoret omaksuvat turvalliset ja vastuulliset toimintatavat jo itsenäisen liikkumisen alkuvaiheessa, ne heijastuvat pitkäjänteisesti liikennekulttuuriin ja vähentävät onnettomuusriskejä myös tulevaisuudessa.

Vastuullinen ja turvallinen liikennekulttuuri

Turvallinen liikkuminen ja vastuullinen ajokäyttäytyminen ovat keskeisiä tekijöitä liikenneturvallisuuden parantamisessa kaikissa ikäryhmissä. Turvallinen liikenneympäristö ei yksin riitä, vaan turvallisuus syntyy myös tienkäyttäjien toiminnasta, asenteista ja kyvystä huomioida muut liikenteessä liikkujat.

Ajotaidoilla on merkittävä rooli liikenneturvallisuudessa koko elämänkaaren ajan. Erityistä huomiota kiinnitetään turvalliseen ajamiseen tasoristeyksissä, joissa virheelliset toimintatavat voivat johtaa vakaviin onnettomuuksiin. Myös kiertoliittymät ovat monelle kuljettajalle uusi asia, eikä niissä ajaminen tai väistämisvelvollisuudet ole kaikille täysin selvät, vaan näistä tulee aktiivisesti tiedottaa ja viestiä. Uusien ja muuttuvien ajojärjestelyjen kohdalla tarvitaan voimakasta tiedottamista.

Maltilliset ajonopeudet ja muiden tienkäyttäjien huomioiminen ovat keskeisiä turvallisen ajokäyttäytymisen periaatteita. Ajonopeuksien sovittaminen ympäristöön, sääolosuhteisiin ja liikennetilanteeseen parantaa liikenteen ennakoitavuutta ja turvallisuutta erityisesti suojattomien tienkäyttäjien näkökulmasta. Toisten huomioiminen, vuorovaikutus ja selkeä toiminta liikennetilanteissa lisäävät liikenteen sujuvuutta ja vähentävät vaaratilanteita.

Turvalaitteiden käytön edistäminen on olennainen osa vastuullista liikkumista. Turvavyön käyttö henkilöautoissa, kypärän käyttö pyöräiltäessä ja mopoiltaessa, heijastimien käyttö pimeään aikaan sekä lasten turvaistuinten asianmukainen käyttö parantavat merkittävästi liikenne-turvallisuutta ja vähentävät loukkaantumisten vakavuutta onnettomuus-tilanteissa. **Tavoitteena on, että turvalaitteiden käyttö on kaikille ikäryhmille luonteva ja itsestään selvä osa liikkumista.**

Suunnitelmallinen liikenneturvallisuustyö ja viestintä

Aktiivinen, pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen liikenneturvallisuustyö muodostaa perustan kaikkien Kuusiokuntien liikenneturvallisuus-tavoitteiden toteutumiselle. Liikenneturvallisuus ei parane yksittäisillä toimenpiteillä, vaan edellyttää jatkuvaa, tavoitteellista ja eri toimijoiden yhteistyöhön perustuvaa työtä. Läpileikkaava tavoite korostaa liikenneturvallisuustyön pysyvää roolia osana kuntien arkea, päätöksentekoa ja toimintaa.

Suunnitelmallinen liikenneturvallisuustyö tukee liikenneympäristön kehittämistä, liikennekasvatusta ja käyttäytymiseen vaikuttamista. Työ perustuu tunnistettuihin haasteisiin, asetettuihin tavoitteisiin ja niiden systemaattiseen seurantaan. Pitkäjänteisyys mahdollistaa toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnin ja kehittämisen sekä varmistaa, että liikenneturvallisuus huomioidaan kaikissa ikäryhmissä ja eri liikkujaryhmissä kaikkina vuodenaikoina.

Viestinnän ja tiedottamisen lisääminen on keskeinen osa liikenne-turvallisuustyötä. Viestinnän avulla lisätään tietoisuutta liikenteen riskeistä, turvallisista toimintatavoista ja vastuullisesta liikkumisesta. Eri kohderyhmille suunnattu, ajantasainen ja selkeä viestintä tukee asenteisiin vaikuttamista ja vahvistaa käsitystä liikenneturvallisuudesta kaikkien yhteisenä asiana.

Läpileikkaava tavoite tukee eri toimijoiden yhteistyötä ja vahvistaa liikenneturvallisuustyön näkyvyyttä Kuusiokunnissa. **Kun liikenne-turvallisuustyö on aktiivista, suunnitelmallista ja viestinnällisesti näkyvää, voidaan tukea muiden tavoitteiden toteutumista ja edistää turvallista, sujuvaa ja ennakoivaa liikkumista koko alueella.**

Liikenneturvallisuustyön painopisteet

Elinvoimakeskus

Kuusiokuntien lähivuosien painopisteet

Kuusiokuntien alueen liikenneturvallisuustyölle määriteltiin lähivuosien painopisteet perustuen vuorovaikutukseen, maastokäyntiin ja ohjausryhmätyöskentelyyn. Seuraavien 1-3 vuoden liikenneturvallisuustyössä korostuu monipuolisesti eri ikäryhmät ja liikennemuodot.

Yhtenä keskeisenä osana on parantaa liikennekäyttäytymistä ja –asennetta. Vuorovaikutuksessa saatujen vastausten perusteella yleisenä ongelmana on autoilijoiden holtiton ajokäyttäytyminen ja jatkuvat ylinopeudet. Ajonopeuksien hallinta on yksi tehokkaimmista keinoista ehkäistä onnettomuuksia ja lieventää niiden seurauksia. Nopeusrajoitusten tarkistaminen, rakenteelliset rauhoittamistoimenpiteet sekä valvonnan ja viestinnän lisääminen ovat keskeisiä keinoja erityisesti taajama-alueilla.

Yhtenä keskeisenä tavoitteena on lisätä **nuorten kuljettajien ja mopoilijoiden** turvallisuutta, ja edistää kypärän käytön lisäämistä ja vähentämällä riskikäyttäytymistä esimerkiksi kohdennetulla viestinnällä ja oppilaitosyhteistyöllä.

Kuusiokuntien alueella on **ikääntyneitä** paljon, ja he korostuvat myös onnettomuustilastoissa. Ikääntyneiden liikenneturvallisuustyön painopisteenä ajokunnon arvioinnin tukeminen sekä turvallisten liikkumisvaihtoehtojen edistäminen, kuten neuvonnan ja ohjauksen lisääminen ajokyvyn muutostilanteissa. Myös ikääntyneiden omaisia kannustetaan havaitsemaan ajokyvyn heikentymistä.

Jalankulun, pyöräilyn ja suojateiden turvallisuuden parantaminen on keskeinen painopiste liikenneturvallisuustyössä. Tavoitteena on kehittää jalankulku- ja pyörätieverkon kattavuutta ja jatkuvuutta sekä varmistaa turvalliset yhteydet esimerkiksi kouluihin ja palveluihin. Samalla suojateiden havaittavuutta ja turvallisuutta parannetaan muun muassa valaistuksella, keskisaarekkeilla ja ajonopeuksia rauhoittavilla toimenpiteillä. Infrastruktuurin ohella edistetään jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallista käyttäytymistä, kuten heijastinten ja kypärien käyttöä, viestinnän ja kampanjoiden avulla.

Varhaiskasvatuksen ja koulujen saattoliikennettä parannetaan systemaattisesti. Tämä edellyttää liikenneympäristön kehittämisen lisäksi liikennekasvatuksen vahvistamista varhaiskasvatuksesta alkaen. Konkreettisina toimenpiteinä on turvallisten saattoliikennepaikkojen suunnittelu ja toteuttaminen sekä koulu- ja päiväkotikohtaiset liikenneturvallisuuskampanjat. Oleellisena osana on lisätä tietoisuutta lasten turvallisesta kuljettamisesta autossa ja turvavyön käytöstä.

Liikenneturvallisuustyön vaikuttavuus edellyttää aktiivista ja suunnitelmallista viestintää. Liikenneturvallisuustyötä tulee tehdä pitkäjänteisesti eri toimijoiden yhteistyössä, hyödyntäen ajantasaista tietoa ja kohdentamalla toimenpiteitä riskiryhmiin ja -ympäristöihin. Liikenneympäristön muuttuessa tarvitaan voimakasta viestintää, jotta muuttuneet ajojärjestelyt tavoittavat kaikki liikkujat.

Asenne

Nina Mönkkönen / Liikenneturva

Turvallisuus

Nina Mönkkönen / Liikenneturva

Kypärän käyttö

Ville-Veikko Heinonen / Liikenneturva

Aktiivinen ja suunnitelmallinen viestintä

Ajoterveys

Aleksi Makkonen / Liikenneturva

Saattoliikenne

Nina Mönkkönen / Liikenneturva

Liikenneturvallisuustyön toimenpiteet

Elinvoimakeskus

Liikenneturvallisuustyöryhmät

Liikenneturvallisessa kunnassa liikenneturvallisuustyö on suunnitelmallista ja pitkäjänteistä, ja sille on luotu selvät tavoitteet ja toimenpiteet. Liikenneturvallisuustyö kattaa kaikki ikäryhmät vauvasta vaariin ja samalla myös kaikki liikkumismuodot. Myös erityisryhmät on otettu huomioon.

Liikenneturvallisuustyöryhmä suunnittelee vuosittaisen toimintansa hyödyntäen valtakunnallisia kampanjoita ja paikallisia tapahtumia. Työryhmä arvioi omaa työtään sekä kunnassa tehtävää liikenneturvallisuustyötä ja viestii siitä aktiivisesti. Työryhmä arvioi liikenneturvallisuuden tilanteen vuosittain ja raportoi siitä myös päättäjille.

Liikenneturvallisuustyön edellytyksenä on ylimmän johdon tuki ja sitoutuminen sekä riittävien resurssien varmistaminen liikenneturvallisuus-työn toteuttamiseen. Avainasemassa on jatkuvuus ja työryhmän hyvä keskinäinen kommunikointi sekä työn ja toimenpiteiden yhteensopivuus kunnan muiden tavoitteiden kanssa. Työn näkyväksi tekeminen jalkauttaa liikenneturvallisuustyön myös kuntalaisille ja tekee siitä helpommin lähestyttävää.

Kuusiokuntien alueella toimi aiemmin liikenneturvallisuustyöryhmä, mutta sen toiminta hiipui noin kymmenen vuotta sitten liikenne-turvallisuuskoordinaattorin puuttuessa alueelta ja työntekijöiden vähittäisen vaihtumisen vuoksi.

Tämän liikenneturvallisuussuunnitelman yhteydessä todettiin, että kuntakohtaiset ja poikkihallinnolliset liikenneturvallisuustyöryhmät palvelevat kuntia kaikkein parhaiten. Kuntakohtaisten ryhmien lisäksi suositellaan alueellista kokoontumista vähintään kerran vuodessa.

Seuraavalla dialla on esimerkki vuosikellosta, jossa on kuvattu sekä liikenneturvallisuustyön teemat vuodenajoittain että liikenneturvallisuus-työryhmän toiminnan sisältö.

Liikenneturvallisuustyön vuosikello

Syys, loka, marras:
Heijastinpäivä
Walk21 konferenssi
Liikkujan Viikko
Auton vapaapäivä
Koulujen liikenneturvallisuusviikko
Vanhustenviikko
Energiansäästöviikko
Talvipyöräilyviikko (ajankohta?)

Litu-ryhmä: *päätetään seuraavan vuoden painopisteet, suunnitellaan teemat ja tapahtumat*

Syksy
pimeys
riistaeläimet
ikääntyminen
turvallinen liikkuminen

Talvi
liukkaus
ajonopeudet
pimeys
talvipyöräily

Joulu, tammi, helmi:
Talvikilometrikisa
Pysy pystyssä
112-päivä
Tapaturmapäivä

Litu-ryhmä: *kerätään edellisen vuoden mittaritiedot*

Kesä, heinä, elo:
Maailman ympäristöpäivä
Koulut alkavat,
suojatiepäivystykset

Kesä
pyöräily
ajonopeudet
päihteet
mopot
koulujen alku

Kevät
pyöräily, ajonopeudet,
mopot

Maalis, huhti, touko:
Liikkuva ja oppiva yhteisö
Kilometrikisa
Pyöräilyviikko
Unelmien liikuntapäivä
Helppo liikkua-viikko
Ilmoittautuminen Fiksusti kouluun-kampanjaan

Litu-ryhmä: *käsitellään edellisen vuoden tulokset, arvioidaan toimenpiteiden eteneminen*

Kuvat: Nina Mönkkönen / Liikenneturva

Toimenpideohjelma

Toimenpideohjelma lähtee siitä, että Kuusiokuntien alueella käynnistetään ja ylläpidetään systemaattista ja hyvää liikenneturvallisuustyötä, jota toteutetaan poikkihallinnollisesti. Liikenneturvallisuussuunnitelma ja sen toimenpideohjelma kytkeytyy kuntien eri hallinnonalojen ympärille, jossa jokaisella hallinnon osalla on oma tärkeä roolinsa.

Liikenneturvallisuussuunnitelman tärkein kokonaisuus on konkreettinen toimenpideohjelma, jotta liikenneturvallisuustavoitteisiin voidaan päästä. Toimenpideohjelma jakautuu neljään teemaan toimenpide-ehdotuksineen sekä liikenneympäristön parantamista varten laadittuun toimenpidelistaan, jossa määritetään konkreettiset toimenpiteet havaittujen vaaranpaikkojen korjaamiseksi.

Liikenneturvallisuustyölle on tärkeää saada näkyvyyttä myös kuntalaisten suuntaan, ja tässä on viestinnällä tärkeä rooli. Viestintä on myös avainasemassa, kun infrastruktuuriin tehdään toimenpiteitä ja tuttuihin reitteihin tulee muutoksia tai kokonaan uusia ratkaisuja, kuten kiertoliittymiä. Aktiivisella viestinnällä voidaan myös edistää positiivista ja toiset huomioon ottavaa liikennekulttuuria.

Turvallinen, sujuva ja kestävä arjen liikkuminen

Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallinen liikkuminen

Nuorten kuljettajien turvallisuus

Vastuullinen ja turvallinen liikennekulttuuri

Toimenpideohjelman teemat.

Turvallinen, sujuva ja kestävä arjen liikkuminen

Lasten liikennetaitojen kehittäminen alkaa jo varhaislapsuudessa kestäen koko lapsuuden ja nuoruuden. Liikennekasvatusta toteutetaan kodeissa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa, ja parhaaseen lopputulokseen pääsee kaikkien toimijoiden yhteistyöllä. Keskeisessä roolissa on **käytännönläheinen oppiminen** omassa toimintaympäristössä, jossa lapsilla on mahdollisuus harjoitella liikenteessä liikkumista tutussa ympäristössä ja todellisissa tilanteissa. Liikennekasvatuksen tavoitteena on vahvistaa lasten tietoja, taitoja ja asenteita siten, että he osaavat liikkua turvallisesti ja huomioivat myös muut liikkujat.

Omin voimin kuljetut koulu- ja harrastusmatkat tarjoavat lapsille mahdollisuuden harjoitella liikennetaitoja sekä kartuttavat itsenäisyyttä ja itseluottamusta. Kävely ja pyöräily lisäävät päivittäistä fyysistä aktiivisuutta, tukevat hyvinvointia ja edistävät terveiden elämäntapojen omaksumista.

Lasten aktiivista ja turvallista liikkumista voidaan edistää sekä liikenneympäristön kehittämisellä että liikennekasvatuksella. Turvalliset kävely- ja pyöräilyreitit, laadukkaat ylitysjärjestelyt, riittävä pyöräpysäköinti sekä koulun ympäristön rauhoittaminen tukevat omin voimin liikkumista. On tärkeää kannustaa huoltajia antamaan lapsille mahdollisuuksia kulkea koulumatkoja kävellen ja pyöräillen heidän taitotasonsa ja liikenneympäristönsä huomioiden. Saattoliikenteen vähentäminen parantaa koulun lähiympäristön turvallisuutta ja luo paremmat edellytykset lasten itsenäiselle liikkumiselle.

Lapsia voi kannustaa liikkumaan omin voimin erilaisten kampanjoiden ja kisailujen avulla.

Ikääntyminen tuo mukanaan muutoksia toiminta- ja havainnointikykyyn sekä terveydentilaan. Nämä voivat vaikuttaa turvalliseen liikkumiseen ja ajamiseen. Ajokyvyn säilyminen tukee merkittävästi arjen sujuvuutta, itsenäisyyttä ja osallisuutta erityisesti sellaisilla alueilla, joilla palvelut sijaitsevat etäällä. Liikenneturvallisuustyössä keskeistä on ikäihmisten toimintakyvyn tukeminen sekä ajoterveyden ja turvallisen liikkumisen huomioiminen ennakoivasti.

Ajoterveys muodostuu useista tekijöistä, kuten näkö- ja kuuloaistista, terveydentilasta, lääkityksestä, muistista sekä kyvystä käsitellä liikenteessä tarvittavaa tietoa. Toimintakyvyn muutokset tapahtuvat yleensä vähitellen, minkä vuoksi omatoiminen säännöllinen arviointi on tärkeää. Myös läheisillä ja terveydenhuollon ammattilaisilla on merkittävä rooli turvallisen liikkumisen tukemisessa ja ajoterveyteen liittyvien muutosten tunnistamisessa.

Ikääntyneiden liikenneturvallisuutta voidaan parantaa tarjoamalla tietoa ajoterveyden merkityksestä, turvallisista liikkumisvalinnoista sekä vaihtoehtoisista liikkumismahdollisuuksista. **Erityisen tärkeää on lisätä tietoisuutta ajoterveydestä ja sen arvioimisesta.**

Turvallinen liikkuminen ei tarkoita ainoastaan turvallista autoilua. Ikäihmisten turvallisuutta edistävät myös esteettömät kävely-ympäristöt, hyvin hoidettu jalankulkuverkko, turvalliset tienylitykset, riittävä levähdysmahdollisuuksien määrä sekä toimivat joukkoliikenne- ja asiointikuljetuspalvelut. **Kun liikkumisympäristö ja palvelut tukevat ikäihmisten omatoimista liikkumista, voidaan ylläpitää toimintakykyä, ehkäistä yksinäisyyttä sekä tukea hyvinvointia mahdollisimman pitkään.**

Turvallinen, sujuva ja kestävä arjen liikkuminen

Omin voimin liikkumisen riemu

- Turvallisten koulureittien tunnistaminen ja parantaminen
- Koulujen ja päiväkotien ympäristön rauhoittaminen, saattoliikenteen ohjaus kauemmas koulusta
- Koulumatkan harjoittelu
- Kampanjat ja haastekisat, esim. Kilometrikisan soveltaminen lapsille, suojatiepäivystys, Fiksusti kouluun, ”kävelevä koulubussi”
- Palkitaan tai huomioidaan aktiivista liikkumista
- Koulujen alkamisaikojen porrastaminen tukemaan turvallista kouluun saapumista
- Liikkumispalvelut perheille
- Aikuisten hyvä esimerkki

Nina Mönkkönen / Liikenneturva

Ikääntyneiden liikkumisen turvaaminen

- Yhteistyö vanhusneuvostojen kanssa
- Ikääntyneille suunnatut liikenneturvallisuuskoulutukset ja kerrataan liikennesääntöjä ja -merkkejä
- Tehdään yhdessä Liikenteen vaaranpaikka-kartoitus ikääntyneiden näkökulmasta
- Ajoterveys osana vanhuspoliittista ohjelmaa
- Jalkautuminen ikääntyneiden pariin, esim. kerhoihin
- Ikääntyneiden liikenneturvallisuusinfot
- Ajoterveyden arvioiminen
- Liikenneturvan materiaalien hyödyntäminen esim. Pyöräilijän itsearviointi 65+
- Kutsu- ja palveluliikenteen kehittäminen
- Panostetaan esteettömiin reitteihin ja varmistetaan palveluiden saavutettavuus myös kävellen
- Kannustetaan liikkumaan omin voimin

Aleksi Makkonen / Liikenneturva

Viestintä

Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallinen liikkuminen

Jalankulku ja pyöräily ovat terveellisiä, ympäristöystävällisiä ja monille kuntalaisille tärkeimpiä arjen liikkumismuotoja. Turvallinen kävely- ja pyöräily-ympäristö kannustaa liikkumaan omin voimin. Erityisen tärkeää turvallinen liikenneympäristö on **lapsille, nuorille ja ikäihmisille,** joiden liikkumismahdollisuudet ovat usein riippuvaisia jalankulun ja pyöräilyn olosuhteista.

Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuus perustuu toimivaan infrastruktuuriin, selkeisiin liikennejärjestelyihin sekä turvalliseen liikennekäyttäytymiseen. Kattava ja yhtenäinen jalankulku- ja pyöräilyverkko mahdollistaa turvalliset yhteyden asuinalueiden, koulujen, työpaikkojen, palveluiden ja harrastuspaikkojen välillä. Nykyisten väylien kunnosta huolehtiminen sekä puutteellisten yhteyksien täydentäminen parantavat liikkumisen turvallisuutta ja houkuttelevuutta.

Turvallisuutta voidaan lisätä **erottamalla jalankulku ja pyöräily toisistaan** sekä muusta liikenteestä erityisesti vilkkaimmilla väylillä ja taajamakeskuksissa. Koulujen ja päiväkotien ympäristöissä korostuvat sujuvat saattoliikennejärjestelyt, turvalliset ylityspaikat sekä selkeät reitit pysäköintialueilta sisäänkäynneille.

Liikenneympäristön lisäksi näkyvyydellä ja liikennekasvatuksella on keskeinen merkitys. Heijastimien käyttö, pyörävalojen käyttö pimeään aikaan sekä muiden näkyvyyttä parantavien varusteiden hyödyntäminen vähentävät onnettomuusriskiä etenkin syksyn ja talven hämärissä olosuhteissa. Kouluissa, päiväkodeissa ja erilaisissa tapahtumissa toteutettavat teemapäivät ja kampanjat voivat lisätä tietoisuutta turvallisista toimintatavoista ja kannustavat vastuulliseen liikkumiseen.

Pyöräilyn edellytyksiä parantavat myös laadukkaat ja turvalliset **pyöräpysäköintiratkaisut**, jotka helpottavat pyörän käyttöä osana arjen matkoja. **Jalankulun ja pyöräilyn houkuttelevuus riippuu lisäksi ympärivuotisesta kunnossapidosta.** Erityisesti talvella oikea-aikainen lumenpoisto, liukkaudentorjunta ja väylien tasaisuudesta huolehtiminen ovat keskeisiä tekijöitä turvallisen liikkumisen varmistamisessa.

Suojatiet ovat jalankulkijoiden turvallisuuden kannalta keskeisiä liikenneympäristön elementtejä. Turvallinen suojatie mahdollistaa kadun tai tien ylittämisen helposti, turvallisesti ja esteettömästi sekä lisää jalankulun ja pyöräilyn houkuttelevuutta. Suojateiden turvallisuusratkaisut ovat erityisen tärkeitä alueilla, joissa jalankulkijoiden määrä on suuri.

Suojateiden turvallisuus perustuu hyvään havaittavuuteen, selkeisiin liikennejärjestelyihin ja ajonopeuksien hallintaan. Jalankulkijan tulee olla helposti havaittavissa riittävän kaukaa kaikissa olosuhteissa, ja autoilijalla tulee olla mahdollisuus havaita suojatie ajoissa. Näkemäesteiden poistaminen, laadukas valaistus sekä tiemerkintöjen ja liikennemerkkien hyvä kunto parantavat merkittävästi suojateiden turvallisuutta.

Suojateiden turvallisuutta voidaan lisätä myös rakenteellisilla ratkaisuilla. Korotetut suojatiet, keskisaarekkeet, kavennetut ajoradat sekä muut ajonopeuksia hillitsevät ratkaisut vähentävät nopeuksia ja parantavat jalankulkijoiden turvallisuutta. Vilkkaissa tai haastavissa kohteissa voidaan hyödyntää lisäksi tehostettua valaistusta, huomiovärityksiä tai muita suojatien havaittavuutta parantavia keinoja. Tavoitteena on varmistaa, että ylityspaikka erottuu selkeästi liikenneympäristöstä ja ohjaa autoilijoita varovaisuuteen.

Suojateiden turvallisuus edellyttää myös ympärivuotista kunnossapitoa. Talvella lumenpoisto, liukkaudentorjunta ja kinosten aiheuttamien näkemäesteiden poistaminen ovat olennaisia toimia, jotta ylityspaikat säilyvät turvallisina ja helposti käytettävinä. Erityisesti koulureittien, palvelukeskusten ja joukkoliikenteen pysäkkien läheisyydessä kunnossapidon laatu korostuu.

Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallinen liikkuminen

Turvallisesti jalan ja pyörällä

- Kattava jalankulun ja pyöräilyn verkosto
- Esteettömät reitit
- Riittävästi turvallisia levähdyspaikkoja
- Nykyisten väylien parantaminen
- Jalankulun ja pyöräilyn erottaminen vilkkailla väylillä
- Saattoliikennejärjestelyiden selkeyttäminen ja turvalliset reitit pysäköintialueelta ovelle
- Laadukas ja turvallinen pyöräpysäköinti
- ”Näy liikenteessä”, heijastinkampanja, valojen käyttö pyöräillessä
- Teemapäivät kouluilla ja päiväkodeissa
- Tehokas ja oikea-aikainen talvikunnossapito

Nina Mönkkönen / Liikenneturva

Suojateiden turvallisuuden parantaminen

- Suojateiden näkyvyyden parantaminen ja näkemäesteiden poisto
- Ajonopeuksien rauhoittaminen
- Ylitysmatkojen lyhentäminen
- Suojateiden havaittavuuden parantaminen
- Saarekkeiden ja korotusten rakentaminen
- Valaistuksen lisääminen
- Kantateiden ylityspaikkojen turvallisuus
- Liikennemerkkien sijoittaminen näkyvälle paikalle
- Ei lumikasoja risteys- ja suojatiealueille
- Autoilijoille kohdennetut suojatiesääntöjä koskevat kampanjat
- Koulujen, päiväkotien ja palvelukeskusten lähiympäristöjen turvallisuustarkastelut
- Suojateiden esteettömyyden parantaminen

Nina Mönkkönen / Liikenneturva

Viestintä

Nuorten kuljettajien turvallisuus

Nuoret kuljettajat ovat yliedustettuina liikenneonnettomuuksissa, sillä nuorten ajokokemus on vähäinen. Omien ajotaitojen yliarvioiminen yhdistettynä hajamieliseen ajamiseen ja kavereiden luomaan paineeseen voi aiheuttaa helposti turhien riskien ottamisen. Pahimmillaan tämä konkretisoituu vakavalla onnettomuudella.

Nuoriin kohdistuvassa liikenneturvallisuustyössä on hyvä yhdistää kasvatus, viestintä ja yhteistyö eri toimijoiden välillä. Jatkuva liikennekasvatus on tärkeää koko nuoruuden ajan, ja erityisesti sitä tulee vahvistaa nuorten siirtyessä itsenäiseen liikkumiseen lukio- ja ammattioppilaitosiässä. Liikennekasvatuksen sisällössä on tärkeää keskittyä nuorten kuljettajien tyypillisiin riskitekijöihin, kuten ylinopeuteen, päihteisiin, puhelimen käyttöön ajon aikana sekä kaverien vaikutukseen ajotilanteissa. Nuorten kanssa tehtävässä liikenneturvallisuustyössä on hyvä huomioida myös nuoren oma rooli matkustajana.

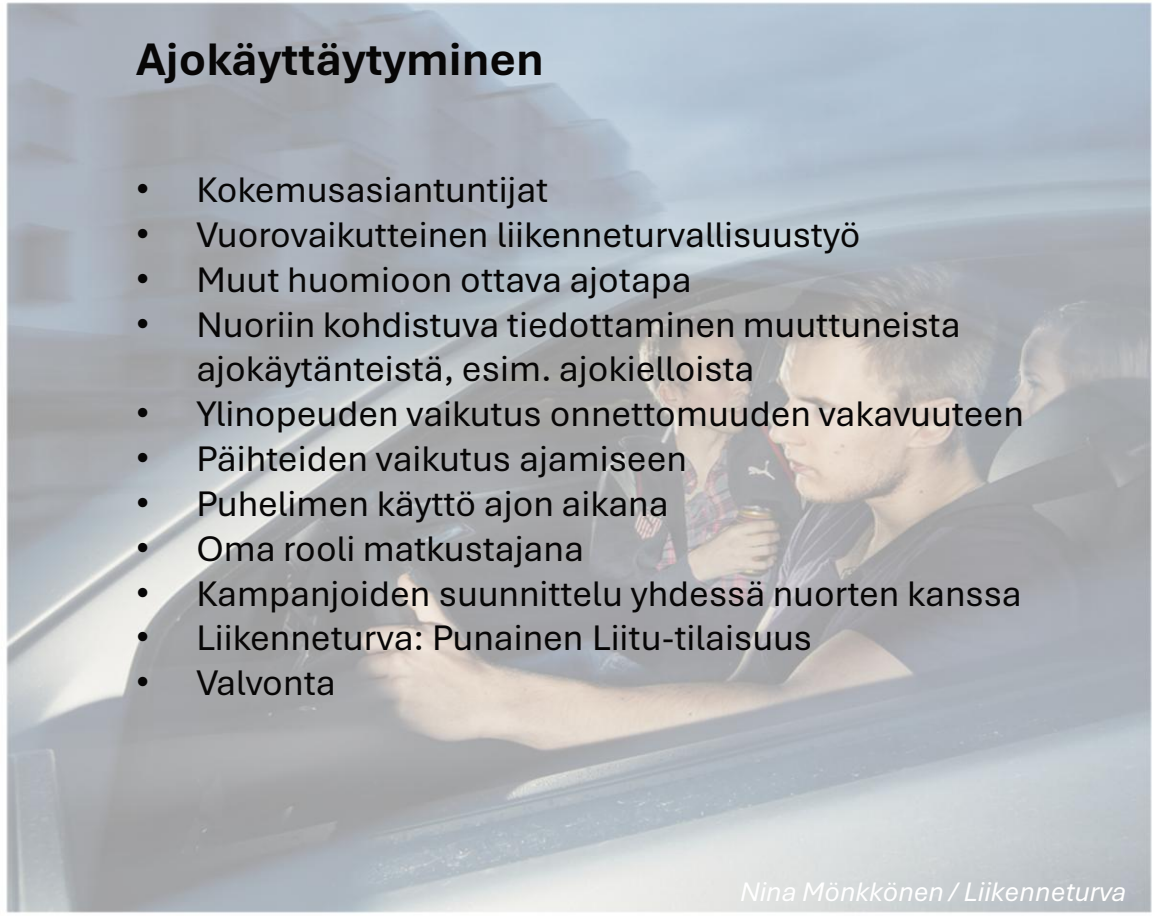
Nuorten ajokäyttäytymiseen voi parhaiten vaikuttaa kokemuksellisella ja vaikuttavalla oppimisella perinteisen luennoinnin ja ”noudata liikennesääntöjä”-kehotuksen sijaan. Nuoriin vaikuttavia keinoja ovat konkreettiset esimerkit ja tilanteet, tunteisiin vaikuttava viestintä, samaistuttavat tarinat ja vuorovaikutteinen keskustelu. Kokemus-asiantuntijoiden käyttö on nuorten kanssa tehdyssä työssä on osoittautunut toimivaksi vaikuttamisen keinoksi.

Liikenneturvallisuustyön vaikuttavuutta voidaan tehostaa tekemällä yhteistyötä eri viranomaisten kanssa. Yhteistyömuotoina voivat olla teemavalvonnat ja kampanjat sekä jalkautuminen nuorten pariin. Toimenpiteiden suunnittelussa ja kohdentamisessa on tärkeää hyödyntää paikallisia erityispiirteitä ja onnettomuustietoa, jotta toimenpiteet voidaan kohdistaa paremmin koskemaan juuri oman kunnan tilannetta. Nuorten omien kokemusten hyödyntäminen on myös tärkeää, ja nuorten kanssa voi ideoida kampanjoita. **Liikenneturvallisuustyön vieminen oppilaitoksiin ja yhteistyön tekeminen saavuttaa myös nuoret hyvin.**

Liikenneturvallisuustyön vaikutuksia on tärkeää seurata ja arvioida säännöllisesti, jotta toimintaa voidaan kehittää ja huomioida nuoret tehokkaammin.

Ajokäyttäytyminen

- Kokemusasiantuntijat
- Vuorovaikutteinen liikenneturvallisuustyö
- Muut huomioon ottava ajotapa
- Nuoriin kohdistuva tiedottaminen muuttuneista ajokäytänteistä, esim. ajokielloista
- Ylinopeuden vaikutus onnettomuuden vakavuuteen
- Päihteiden vaikutus ajamiseen
- Puhelimen käyttö ajon aikana
- Oma rooli matkustajana
- Kampanjoiden suunnittelu yhdessä nuorten kanssa
- Liikenneturva: Punainen Liitu-tilaisuus
- Valvonta

Nina Mönkkönen / Liikenneturva

Turvallinen ajoneuvo ja turvavälineiden käyttö

- Kuljettajan vastuu ajoneuvosta
- Mopo ajokunnossa (valot, jarrut, renkaat)
- Turvallinen ja tieliikennekelpoinen auto
- Turvavyön merkitys onnettomuustilanteessa
- Kypärän käyttö mopoillessa
- Turvallinen pyöräily
- Teemapäivät
- Valistus ja valvonta

Ville-Veikko Heinonen / Liikenneturva

Viestintä

Turvavälineet ovat yksi vaikuttavimmista keinoista vähentää liikenneonnettomuuksien vakavuutta ja ehkäistä henkilövahinkoja. Turvavyö, pyöräilykypärä, heijastin, pyörän valot sekä lasten asianmukaiset turvalaitteet autossa parantavat merkittävästi liikenneturvallisuutta. Turvavälineiden käyttö suojaa onnettomuuden sattuessa, mutta samalla ne lisäävät liikkujien näkyvyyttä ja havaittavuutta.

Turvavälineiden käyttöön vaikuttavat ennen kaikkea asenteet, tietoisuus ja tottumukset. Liikenneturvallisuustyössä on tärkeää vahvistaa ymmärrystä siitä, että turvavälineet ovat luonteva osa jokapäiväistä liikkumista riippumatta kulkutavasta, vuodenajasta tai matkan pituudesta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää lapsiin ja nuoriin, sillä turvalliset toimintatavat omaksutaan jo varhaisessa iässä. Aikuisten esimerkki vaikuttaa merkittävästi lasten asenteisiin ja käyttäytymiseen liikenteessä.

Turvavälineiden käyttöä voidaan edistää pitkäjänteisellä viestinnällä ja kohdennetuilla kampanjoilla. Vuosittaiset teemat, kuten heijastinpäivä, pyöräilyviikko ja liikenneturvallisuusviikko, tarjoavat mahdollisuuden nostaa turvallisuusasiat esille eri kohderyhmille. Viestinnässä on tärkeää huomioida eri ikäryhmien ja tienkäyttäjäryhmien tarpeet sekä tarjota konkreettista tietoa turvallisista toimintatavoista.

Työnantajilla, oppilaitoksilla ja muilla yhteisöillä on merkittävä rooli turvallisuuskulttuurin vahvistamisessa. Turvavälineiden käyttö voidaan kytkeä osaksi turvallisia työ- ja koulumatkoja sekä työhyvinvointi- ja turvallisuustoimintaa. Kouluissa ja päiväkodeissa voidaan puolestaan korostaa turvallista pyöräilyä, heijastimien käyttöä sekä lasten oikeaoppista kuljettamista autossa.

Turvavälineiden käytön edistämisen tueksi tarvitaan myös seurantaa, jonka avulla voidaan tunnistaa kehitystarpeita, arvioida vaikuttavuutta sekä kohdentaa viestintää ryhmiin, joissa turvavälineiden käyttö on vähäisempää. Seuranta lisää myös tietoisuutta turvallisuuden merkityksestä ja tukee liikenneturvallisuustavoitteiden saavuttamista.

Tienkäyttäjien asenteet, valinnat ja käyttäytyminen muodostavat suuren osan turvallisesta liikkumisesta. Jokainen liikenteessä liikkuva vaikuttaa omalla toiminnallaan sekä muiden turvallisuuteen. Liikenne-turvallisuustyössä on tärkeää vahvistaa vastuullista liikennekäyttäytymistä, ennakoivaa toimintatapaa sekä kaikkien keskinäistä kunnioittamista.

Positiivinen liikennekulttuuri perustuu muiden huomioimiseen, sääntöjen noudattamiseen ja turvallisten valintojen tekemiseen. Liikenteessä kohdataan päivittäin erilaisia tilanteita, joissa kärsivällisyys, tilannetaju ja toisten huomioon ottaminen voivat ehkäistä vaaratilanteita. Turvallinen liikenneympäristö edellyttää, että autoilijat, jalankulkijat, pyöräilijät, mopoilijat ja muut liikkujat ymmärtävät toistensa näkökulmia ja jakavat vastuun turvallisuudesta.

Asenteisiin voidaan vaikuttaa pitkäjänteisellä viestinnällä, liikenne-kasvatuksella ja kampanjoinnilla. Liikenneturvallisuusteemojen liittäminen osaksi kuntien, koulujen, työpaikkojen ja eri yhteisöjen toimintaa auttaa pitämään aiheen esillä ympäri vuoden. Erityisen vaikuttavia ovat positiiviseen kannustamiseen perustuvat toimintamallit, joissa turvallista käyttäytymistä tehdään näkyväksi ja siitä annetaan myönteistä palautetta. Hyvien toimintatapojen nostaminen esiin vahvistaa turvallisuuskulttuuria tehokkaammin kuin pelkkä riskien korostaminen. Kokemusasiantuntijoiden avulla voidaan havainnollistaa riskien merkitystä ja lisätä ymmärrystä siitä, kuinka pienetkin valinnat vaikuttavat turvallisuuteen. Lisäksi voidaan hyödyntää Liikenneturvan valmiita materiaaleja.

Asenteisiin vaikuttamisen rinnalla tarvitaan valvontaa ja sääntöjen noudattamisen seurantaa. Valvonta tukee turvallisuuskulttuuria ja muistuttaa yhteisistä säännöistä. Tärkeää on myös varmistaa, että muuttuneista liikennejärjestelyistä viestitään aktiivisesti ja ymmärrettävästi. Säännöllisellä viestinnällä ja kampanjoinnilla voidaan lisätä tienkäyttäjien osaamista sekä vahvistaa turvallisia toimintatapoja esimerkiksi kiertoliittymissä ajamisessa ja tasoristeysten ylittämisessä.

Turvavälineiden käyttö

- Vuosittaiset kampanjat, kuten heijastinpäivä, pyöräilyviikko ja liikenneturvallisuusviikko
- Vahva viestintä kohderyhmittäin
- Kannustetaan työnantajia ja oppilaitoksia turvavälineiden käytön edistämisessä
- Turvavälineiden käyttö osana turvallista työ- ja koulumatkaa
- Lasten oikeaoppinen kuljettaminen autossa
- Turvallinen pyöräily
- Heijastimien jako syksyllä
- Seurataan turvavälineiden käyttöä

Ville-Veikko Heinonen / Liikenneturva

Asenne ja muiden huomiointi

- Liitetään asenne- ja käyttäytymisteemat osaksi liikenneturvallisuustyötä
- Kannustetaan positiiviseen liikennekulttuuriin, esimerkiksi kampanjoiden avulla ja palkitsemalla hyvää käyttäytymistä
- Tehokas kampanjointi ja viestintä, apuna esimerkiksi Liikenneturvan materiaali
- Kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen
- Valvonnan lisääminen
- Viestitään muuttuneista liikennejärjestelyistä, esim. kiertoliittymät
- Säännöllinen kampanjointi esim. kiertoliittymissä ajamisesta ja tasoristeyksen ylittämisestä

Nina Mönkkönen / Liikenneturva

Viestintä

Liikenneympäristön parantaminen

Liikennesuunnitelman laatimisen yhteydessä Kuusiokuntien alueelle toteutettiin maastokäynti 28.-29.4.2025. Maastokäynnin kohteet valittiin asukasvuorovaikutuksesta tulleiden vaaranpaikkahavaintojen ja kuntien edustajien haastatteluiden perusteella.

Maastokäynnillä havaittiin, että selkeästi yleisimmät ongelmat liittyivät suojateiden heikkoon havaittavuuteen, koviin ajonopeuksiin ja toistuviin ylinopeuksiin sekä saattoliikenteen jäsentymättömyyteen kouluilla ja päiväkodeilla. Maastokäynnillä todettiin useammassa kohteessa olevan heikot näkemäalueet sekä puutteelliset jalankulun ja pyöräliikenteen yhteydet sekä pyöräpysäköinnin puutteellisuus tai jäsentymättömyys. Liikennemerkkien virheellinen sijoittaminen ja heikko kunto oli myös havainto, joka toistui useammassa kohteessa. Lisäksi erityisesti kantateiden haasteena oli puuttuvat ohituskaistat, joka heikentää risteysturvallisuutta.

Vuorovaikutuksessa nousi esiin lumikasojen aiheuttamat näkemäesteet erityisesti suojateiden kohdalla ja risteysalueilla. Talvikunnossapidossa tulee kiinnittää huomiota lumen kasaamiseen sellaisiin kohtiin, jossa lumikasat eivät aiheuta näkemäesteitä ja vaaratilanteita liikkujille.

Liikenneympäristön vaaranpaikat koottiin yhteen toimenpidelistaan, jossa määritellään konkreettiset toimenpiteet liikenneympäristön parantamiseksi. Toimenpidelistassa määritettiin toimenpiteen sijainti, vastuutaho, toimenpiteen tyyppi ja ehdotus liikenneympäristön parantamiseksi. Laadinnassa hyödynnettiin sekä Elinvoimakeskuksen saamia palautteita vuosien 2021-2025 aikana, asukasvuorovaikutuksesta saatuja vaaranpaikkailmoituksia, kuntien edustajien ilmoittamia kohteita sekä maastokäynnin havaintoja.

Suurin osa toimenpideohjelman toimenpiteistä kohdistuivat jalankulun ja pyöräliikenteen olosuhteiden parantamiseen tai uusiin väyliin, ajonopeuksien hillintään sekä liittymä- ja suojatiejärjestelyiden parantamiseen. Tyypilliset ehdotetut toimenpiteet olivat nopeusrajoituksen lasku tai ajonopeuksien valvonnan lisääminen, liittymäalueiden jäsentely, suojateiden parantaminen esimerkiksi saarekkeiden tai korotusten rakentamisella tai merkintöjen parantamisella, havaittavuuden parantamisella joko valaistuksen tai näkemäraivausten avulla sekä saattoliikennejärjestelyiden parantaminen kouluilla ja päiväkodeilla. Lisäksi jalankulun ja pyöräliikenteen olosuhteiden parantamiseksi esitettiin uusien väylien rakentamista ja kylätieselvitysten teettämistä.

Liikenneympäristön toimenpidelistaa suositellaan päivitettävän vähintään 10 vuoden välein.

Kuva: Kirsi Venho, WSP Finland Oy

Elinvoimakeskus

Liikenneturvallisuustyön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Liikenneturvallisuustyön vaikutusten seuranta

Liikenneturvallisuustyön tavoitteena on vähentää liikenneonnettomuuksia, edistää turvallista liikennekäyttäytymistä sekä luoda edellytyksiä kestävälle ja turvalliselle liikkumiselle. Liikenneturvallisuustyön vaikutukset näkyvät usein vasta useiden vuosien päästä, ja tämän takia pitkäjänteinen, päämäärätietoinen työ on tärkeää. Yksi olennainen osa liikenneturvallisuustyötä on suunnitelmallinen työ, jonka vaikutuksia myös seurataan. Säännöllisen seurannan avulla voidaan arvioida etenevätkö suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tavoitteiden mukaisesti, ovatko resurssit oikein kohdennettuja ja miten toimenpiteiden vaikutukset näkyvät liikenneturvallisuustilanteessa.

Liikenneturvallisuustyön tavoitteiden saavuttamisen arvioimiseksi on määritelty seurantamittareita, joiden avulla voidaan tarkastella liikenneturvallisuuden tilan kehitystä sekä suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista. Seurannan avulla varmistetaan, että liikenneturvallisuustyö säilyy tavoitteellisena, tietoon perustuvana ja jatkuvasti kehittyvänä osana kuntien toimintaa. Mittareiden tuottamaa tietoa voidaan hyödyntää toimenpiteiden priorisoinnissa, resurssien kohdentamisessa sekä liikenneturvallisuustyön vaikutusten arvioinnissa.

Vaikutusten arviointi

Elinvoimakeskus

Vaikuttavuus- ja toimintamittarit

Liikenneturvallisuustyön seurannassa voidaan hyödyntää vaikuttavuus- ja toimintamittareita. **Vaikuttavuusmittareiden** avulla kuvataan sitä, miten liikenneturvallisuus ja liikkumisolosuhteet kehittyvät pitkällä aikavälillä ja onko saavutettu suunnitelmassa asetettuja tavoitteita. **Toimintamittareilla** kuvataan liikenneturvallisuustyön toteutumista, toimenpiteiden etenemistä sekä eri toimijoiden aktiivisuutta.

Yhdessä näillä kahdella eri mittarilla voidaan muodostaa kokonaiskuva siitä, tehdäänkö liikenneturvallisuustyössä oikeita asioita ja saadaanko niillä aikaan tavoiteltuja vaikutuksia. Liikenneturvallisuustyön seurannassa on tärkeää tarkastella molempia näkökulmia, sillä vaikuttavuusmittarit kertovat pitkän aikavälin kehityksestä, kun taas toimintamittareiden avulla voidaan tarkastella lyhyen aikavälin kehitystä.

Liikenneturvallisuustyössä on tärkeää tarkastella sekä toimenpiteiden toteutumista että asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Virallisessa seurannassa kannattaa kiinnittää huomiota mittareiden määrään, jotta mittaristo pysyy riittävän selkeänä, mutta samalla tuottaa päätöksenteon kannalta olennaista ja riittävää tietoa liikenneturvallisuuden kehityksestä ja toimenpiteiden toteutumista. Suositeltavaa onkin, että seurataan noin 5-6 vaikuttavuusmittaria ja 5-6 toimintamittaria.

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	Mitä mitataan	Tarkoitus
Henkilövahinko-onnettomuudet (kpl/vuosi)	Tieliikenteessä tapahtuneiden henkilövahinko-onnettomuuksien määrän kehitystä	Arvioida liikenneturvallisuuden yleistä kehitystä ja seurata, vähenevätkö vakavat onnettomuustapaukset
Kuolleet ja vakavasti loukkaantuneet (hlö/vuosi)	Liikenneonnettomuuksissa kuolleiden ja vakavasti kuolleiden määrää	Seurata liikenneturvallisuustyön tärkeimmän tavoitteen toteutumista ja turvallisuusvaikutusten kehittymistä
Jalankulkija- ja pyöräilijäonnettomuudet (kpl/vuosi)	Jalankulkijoihin ja pyöräilijöihin kohdistuvien onnettomuuksien määrää	Arvioida kestävän liikkumisen turvallisuuden kehitystä ja jalankulku- ja pyöräilyolosuhteiden parantamisen vaikutuksia
Ylinopeutta ajavien osuus seurantakohteissa (%)	Nopeusnäyttöjen tai liikennelaskentojen perusteella nopeusrajoituksen ylittävien ajoneuvojen osuutta	Seurata liikennekäyttäytymisen muutoksia erityisesti taajamissa, koulujen läheisyydessä ja muissa turvallisuuden kannalta tärkeissä kohteissa
Asukkaiden koettu liikenneturvallisuus (% tai asteikko 1-5)	Kyselyiden avulla asukkaiden kokemaa turvallisuuden tunnetta liikenneympäristössä	Täydentää onnettomuustietoja ja tunnistaa mahdollisia turvallisuushuolia, jotka eivät näy virallisissa tilastoissa
Jalankulkija- ja pyöräilijämäärät valituissa kohteissa (hlö/vrk)	Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määrää keskeisillä reiteillä	Seurata, lisääntyvätkö turvalliset ja kestävät kulkutavat liikenneympäristön kehittyessä

Vaikuttavuusmittareilla voidaan arvioida liikenneturvallisuuden tilan, liikennekäyttäytymisen ja liikkumisympäristön kehittymistä.

Toimintamittarit

Mittari	Mitä mitataan	Tarkoitus
Toteutettujen liikenneympäristötoimenpiteiden määrä (kpl/vuosi)	Suunnitelmaan sisältyvien liikenneympäristön parantamistoimenpiteiden toteutumista	Arvioida toimenpideohjelman etenemistä ja investointien toteutumista
Toteutettujen toimenpiteiden osuus ohjelmasta (%)	Kuinka suuri osuus suunnitelman toimenpiteistä on toteutettu tai käynnistetty	Tarkastella suunnitelman toimeenpanon etenemistä kokonaisuutena
Liikenneturvallisuustyöryhmän kokoukset (kpl/vuosi)	Työryhmän kokoontumiskertoja vuoden aikana	Seurata liikenneturvallisuustyön jatkuvuutta ja koordinointia
Työryhmään osallistuvien hallinnonalojen määrä (kpl)	Liikenneturvallisuustyöhön osallistuvien organisaatioiden ja toimialojen laajuutta	Arvioida poikkihallinnollisen yhteistyön toteutumista
Liikenneturvallisuustapahtumat ja –kampanjat (kpl/vuosi)	Järjestettyjen kampanjoiden, teemapäivien ja tapahtumien määrää	Seurata viestinnän ja kasvatustyön aktiivisuutta
Liikennekasvatukseen osallistuneet koulut (% kouluista)	Kuinka moni alueen koulu osallistuu vuosittain liikennekasvatustoimintaan	Arvioida lasten ja nuorten liikenneturvallisuustyön kattavuutta
Liikenneturvallisuuteen liittyvät tiedotteet ja viestintäkampanjat (kpl/vuosi)	Julkaistujen tiedotteiden, somejulkaisuiden ja muiden viestintätoimenpiteiden määrää	Seurata liikenneturvallisuusteemojen näkyvyyttä ja kuntalaisten tavoittamista
Liikenneturvallisuustoimenpiteisiin kohdistettu rahoitus (€/vuosi)	Liikenneturvallisuuden edistämiseen osoitettujen määrärahojen suuruutta	Arvioida resurssien riittävyyttä ja liikenneturvallisuustyön pitkäjänteisyyttä

Toimintamittareiden avulla seurataan liikenneturvallisuustyön aktiivisuutta, suunnitelman toimeenpanoa ja toimenpiteiden toteutumista.

Suunnitelman vaikutusten arviointi

Seurantamittareiden hyödyntäminen edellyttää selkeää vastuunjakoa ja yhteisesti sovittuja toimintatapoja. Kullekin mittarille on suositeltavaa nimetä vastuullinen taho, joka vastaa tiedon kokoamisesta, päivittämisestä sekä raportoinnista. Samalla määritetään, mistä tieto kerätään ja mikä on seurannan aikataulu, jotta mittaritiedot ovat vertailukelpoisia sekä ajantasaisia.

Vastuiden selkeä määrittely vähentää seurannan henkilöriippuvuutta ja varmistaa, että mittaritietoa kerätään johdonmukaisesti vuodesta toiseen. Seurannan onnistumisen kannalta on tärkeää, että mittarien ylläpito kytketään osaksi kuntien normaaleja toimintaprosesseja ja eri toimialojen välistä yhteistyötä. Tällä tavoin varmistetaan, että liikenneturvallisuuden kehitystä kuvaavaa tietoa on käytettävissä päätöksenteon, resurssien kohdentamisen sekä liikenneturvallisuustyön jatkuvan kehittämisen tueksi.

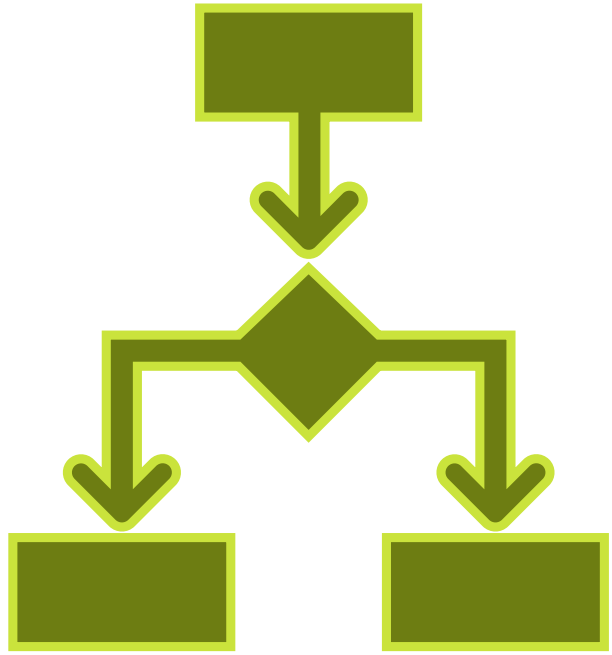
Suunnitelman vaikutusten seurannassa parhaiten toimii kevyt, vuosittainen seuranta. Sekä toiminnan suunnittelussa että seurannassa voidaan hyödyntää vuosikelloa, johon suunnitellaan sekä kalenterivuoden teemat, erilaiset tapahtumat sekä liikenneturvallisuustyöryhmän kokoukset ja aiheet.

Seurannan tärkein tehtävä ei ole raportointi, vaan toiminnan ohjaaminen. Seurannan avulla voidaan havaita esimerkiksi muutokset onnettomuustilastoissa, koetussa turvallisuudessa sekä toimenpiteissä. Mikäli huomataan, ettei kehitys muutu toivottuun suuntaan, voidaan seuraavan vuoden resursseja kohdentaa uudelleen ja pohtia yhdessä, mitä tulisi tehdä toisin tai miten voitaisiin toimintaa kohdistaa vaikuttavammin.

Seurannan merkitys päätöksenteossa

Liikenneturvallisuustyön seuranta on tärkeää myös kuntien päätöksenteon tukena. Ajantasainen tieto liikenneturvallisuuden kehityksestä, liikenneympäristön puutteista sekä toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksista auttaa kohdentamaan käytettävissä olevat resurssit tarkoituksenmukaisesti ja vaikuttavasti. Seurannan avulla voidaan tunnistaa ne teemat ja kohteet, joissa turvallisuuden parantamiselle on suurin tarve. Lisäksi voidaan arvioida, ovatko aiemmat toimenpiteet tuottaneet tavoiteltuja vaikutuksia.

Tietoon perustuva päätöksenteko lisää liikenneturvallisuustyön läpinäkyvyyttä ja tukee liikenneturvallisuuden huomioimista osana kuntien investointi-, hyvinvointi- ja elinvoimapäätöksiä. Seurannan avulla voidaan myös ennakoida tulevia kehittämistarpeita ja samalla varmistaa, että liikenneturvallisuustyöllä voidaan vastata muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin.

Elinvoimakeskus

Yhteenveto

Yhteenveto

Liikenneturvallisuussuunnitelman laatimisen aikana Kuusiokuntien liikenneturvallisuuden keskeisiksi kehittämiskohteiksi tunnistettiin turvallisen arjen liikkumisen, jalankulun ja pyöräilyn turvallisuuden, nuorten kuljettajien liikenneturvallisuuden sekä vastuullisen liikennekulttuurin vahvistaminen.

Liikenneturvallisuussuunnitelman lähtökohtana on tieliikenteen nollavisio, jonka mukaisesti tavoitteena on vähentää liikennekuolemia ja vakavia loukkaantumisia pitkäjänteisellä ja suunnitelmallisella liikenneturvallisuustyöllä. Kuusiokuntien alueella henkilövahinko-onnettomuuksien määrä on pitkällä aikavälillä vähentynyt, mutta erityistä huomiota vaativat edelleen suojattomien tienkäyttäjien turvallisuus, nuorten kuljettajien riskikäyttäytyminen sekä ikääntyneiden ajoterveyden havainnointi ja tarvittaessa siihen puuttuminen.

Liikenneympäristön kehittämisen lisäksi liikennekasvatuksen, viestinnän, kampanjoiden ja eri toimijoiden yhteistyöllä on mahdollista edistää turvallisempaa liikennekulttuuria ja parantaa kaikkien turvallista liikkumista. Keskeisiä toimenpiteitä ovat muun muassa turvallisten koulumatkojen edistäminen, saattoliikennejärjestelyiden kehittäminen, suojateiden ja jalankulku- ja pyöräilyolosuhteiden parantaminen, turvavälineiden käytön lisääminen sekä kuntien liikenneturvallisuustyön organisointi ja seuranta.

Liikenneturvallisuustyön vaikuttavuuden varmistamiseksi ja kehittämiseksi suositellaan seuranta- ja arviointimallin käyttöönottoa liikenne-turvallisuustyön tueksi. Sen avulla voidaan arvioida toimenpiteiden toteutumista ja liikenneturvallisuuden kehittämistä sekä tuoda tukea kuntien omaan päätöksentekoon ja toimenpiteiden suunnitteluun liikenneturvallisuuden kehittämiseksi. Liikenneympäristön toimenpide-listaa suositellaan päivitettävän vähintään 10 vuoden välein.

Lähteet

Liikenne- ja viestintäministeriö: Liikenneturvallisuusstrategia 2022-2026

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050

Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma

Kuortaneen kuntastrategia 2026-2035

Ähtärin kaupunkistrategia 2022-2025

Alavus 2030-strategia

Rohkeasti kohti uutta - Alavuden kaupungin elinvoimaohjelma

Kuortaneen kunnan kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelma

Ähtärin kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelma